46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 354 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒՆԻՍ 11/24 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼ. 11 ՅՈՒՆԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزیته‌در
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՆԵՐԵԼԻ ԼԱԼԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մարդիկ կան և ես կը ճանչնամ, որոնք կարծես արհեստ ըրած են լալը։ Միշտ տժգոյնը իրենց վիճակէն՝ այնքան աւելորդ ու մերթ ծիծաղելի պարագաներու մէջ որ, վայրկեան մը կռապաշտական եղերամայրներու վերապրումին կը հաւատանք, դերերու պարզ փոփոխութիւնով մը։

Աւելի՛ն ալ կայ. մինչդեռ այդ թիկները մահուան մը դիմաց, դագաղի մը սեւ ոտքին առջեւ իրենց կանչուրտուքը կը ցանէին, հիմայ երիկ մարդիկ են որ, իրենց կեանքին ամբողջ տեւողութեանը մէջցին — կրնամ ըսել — առտուընէ մինչեւ իրիկուն լալու սահմանուած կը կարծեն ինքզինքնին։

Եւ ասիկա չի մտներ յոռետեսութեան սահմաններէն ներս, ինկածութիւն, թուլութի՛ւն է կեանքի վիճակէ մը տժգոյնի՝ արհամարհական ու ըլկուած չեշտով. յոռետեսութիւն չէ, որովհետեւ անիկա՝ կեանքի վայելքին, հաճոյքի ըմբոշխնումին մէկ ձգտումը ունի իր քանցքներուն տակ։

Դիտարգները չատ են. գրեթէ ամէն անհատ, որոնցմէ մէկն ալ մտքի աշխատաւորներն են, վարժապետները, խմբագիրները։

Ճակատագրա՛ն է, ինչ է, չեմ գիտեր, տեսակ մը մութ երգիծանք, արհամարհանք կայ այս երկու բառերուն մէջ. արհամարհանք երգիծանք՝ ծնունդ առած նոյն իսկ այդ դասակարգներուն բռնած ընթացքէն։ Ես այնպէս կը հաւատամ։

Սկիզբը մէկդի ձգելով հիմակուան վրայ խօսինք, հիմա որ քիչ մը չափէն դուրս անիրաւութիւն է դժգոհիլ խրատական ու վարժապետական կեանքէն։

Ես որ շատ մօտէն տեսած եմ մտքի և ձեռքի — սանկ ըսեմ — աշխատաւորներուն վիճակը, դիրքը, այսօր կրնամ յայտարարել թէ ինքզինքին դժբախտ, լլկուած նկատող սա՛ մտքի աշխատաւորները հակառակ աշխատութեան ժամերու քիչութեան և հեշտութեան, դրամապէս աւելի վարձատրութիւն կը ստանան ո և է խանութպանի, վաճառականի պաշտօնեայէն։

Եւ ինչո՞ւ այս լալկանութիւնը, այս ինկածութիւնը՝ անոնցմէ ոմանց երակներուն մէջ։

Ասիկա ուրիշ բան է։

* * *

Զե՞նք կրնար խօսիլ արդեօք քիչ մն ալ վարժապետական հիւանդութեան մը վրայ։

Ապագայ սերունդի պարտիզպաններուն — և այս բառը չատ ճիշդ կը յարմարի անոնցմէ շատին՝ իրեն նիւթական իմաստովը — խեղճ վիճակը, ինկածութիւնը մէջ կը բերուի միշտ, և ապագայի թնճուկտ մշուշէն փրկելու համար զանոնք՝ հասարակային օգնութիւն կը պահանջուի. կ'ուզուի որ բոլոր աշխարհը վարժապետի մը վաղուան հիւանդութիւնովը զբաղի և միւս օրուան անօթի մնալովը։

Ինչո՞ւ այս անիմաստ մասնաւորումը։

Քանի որ կեանքի պայքարը աւելի նեղնալու, անձկանալու վրայ է, եսականութիւնը, ինքնամտածումը աւելի խոր երանգներ կ'առնէ, և այս տեսակէտով ի՞նչպէս, չեմ գիտեր, կ'ելլեն, կը պահանջեն որ ուրիշներ խորհին վարժապետները, խնամեն անոնց զաւակները. ինչո՞ւ և ի՞նչ պատճառով։

Աշխատութիւններու փոխանակումին մէջ երախտագիտութիւն չի՛ կրնար մտնել. աշխատաւոր մը իր վարպետին երբէք երախտապարտ չէ սովորական պարագաներու մէջ, և վարպետ մն ալ չի՛ կրնար ինքզինքը բարերար նկատել քանի մը հոգիի դրամ տալով անոնց աշխատութեան փոխարէն։

Այս՝ չեղում չունի և բացառութիւն չի ճանչնար. հոգ չէ թէ դիմացինը մտքի աշխատաւոր մը ըլլայ, գաղափարի մշակ մը կամ պարզ բեռնակիր մը և պաշտօնեայ մը։

Վարժապետները բան մը իրաւունք չունին պահանջելու ժողովուրդէն ո՛չ ներկային և ո՛չ ալ ապագային համար. ինչպէս որ չպիտի ունենար ուրիշ արհեստաւոր մը։

Եւ ինչ պատճառով բացառութիւն մը ընել կ'ուզեն զիրենք մարդկային բոլոր ուրիշ դասակարգներուն մէջ՝ մտքի աշխատաւորները։ Եթէ անոր համար որ իրենք հասարակութեան համար կ'աշխատին, թող չաշխատէին. իրենց ո՛չ ոք ստիպեց կարծեմ վարժապետ կամ խմբագիր ըլլալ. իսկ եթէ արուեստին համար՝ պէտք է նոյն պատճառով ալ ռոկայ այն զրկանքներուն՝ որոնց համար կը տրտնջայ անիրաւօրէն։

Զրկանքին, ապագայ անստուգութեան և թշուառութեան տեսութիւնը մինակ մտաւորական դասակարգին յատկացնելն ալ իր մէջ զարմանք մը կը կիտէ, որովհետեւ դրպէս միւս ասպարէզներն ալ աւելի նպաստաւոր պայմաններ չունին ինկածներուն համար. և հո՛ն, այդ ջոկը աւելի ցաւագին է, աւելի անտանելի. վարպետի մը աշկերտ, հարուստի մը մուրացիկ ըլլալը կայ, մինչդեռ վարժապետութեան մէջ ես այնպէս կը հաւատամ որ կարող ուժերը երբէ՛ք չեն արհամարուիր, երբէք չեն զանցառուիր։

* * *

Իրենց եղովը իրենք տապկուելու, իրենք իրենց օգտելու և մանաւանդ, գուցէ առաջարկին անիրաւութիւնն ալ զգացած ըլլալնուն պատճառով է որ վարժապետական դասակարգին պետմարմինը Ուսումնական Խորհուրդը՝ ջանքեր մը ըրաւ վերջի տարիներս հանգստեան թոշակի մտուկ մը հաստատել. այդ ձեռնարկը որքան որ իր օգուտները պիտի տայ, կը կարծեմ որ միւս կողմէն ալ քաջալերութիւնը պիտի ըլլայ կարգ մը անկարողներուն՝ այդ վիճակին մէջ նետուելու, այն վստահութիւնով որ ապագայ մը կայ ապահովուած հոն, հանգստութիւն մը՝ որուն հասնելու համար՝ մինակ ժամանակ պէտք է և ո՛չ թէ արժանիք ու արդիւնք։

Եւ ասիկայ սխալ մը պիտի ըլլայ, աննկերելի քայլ մը՝ որուն վնասը դարձեալ համայնքը պիտի կրէ իր պզտիկները ենթարկելով անկարողութիւններու, տգիտութիւններու ազդեցութեան, որոնցմէ ոչ կեանք կրնայ յուսալ և ոչ դաստիարակութիւն։

Բնական է որ, սկզբունքով հակառակ չեմ կրնար ըլլալ ուսուցիչներու համար կատարուելիք ապագայ բարեւաւումի մը վարկածին, սակայն խնդիրը երբ գայ հոն ուր անոնց ապագային համար աղոց դաստիարակութեան խնդիրը եղծանումի ենթարկուի, չեմ ներեր որ փայփայուին անոնք։

Ասո՛ր համար որ հակառակ եմ օգնութեան մտուկի մը հաստատութեան։

Թող ամէն ոք իր անձնական մտուկը շինէ, քանի որ ապագայի նիւթական խնդիրը խորհիլ կուտայ իրեն այնչափ, և թող միտքէն չանցնէ, ինչպէս իրաւունք ալ չունի արդէն, ընդհանրութենէն նպաստ մուրալ իր աղքատութեան պահուն, որովհետեւ ինք դրամի փոխարէն աշխատեցաւ և ո՛չ թէ ծնողքներու աղոր աչքին ու յօնքին սիրուն. և ալ թող դադրին քիչ մըն ալ դաստուներուն այն երեմիական հատարաւոր ողբերը, որոնք ողջադատութեան առջեւ աննկերելի լալկանութիւններ են, ամօթներ պարզապէս։

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՀԱՅ-ՀԻՒՍՈՎՄԻԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

ԻՆՔՆԱԿՈՂ ԹԱՂԱԿԱՆՆԵՐ

Անդուլ աշխատութիւնը ամէն բանի կը յաղթէ։ Բայց աշխատութիւն մը պտղաբեր ընելու համար չատ մը թէութիւններու կը կարօտի, և որոց էականներն են խելքի բաւական պաշար մը, եւ աշխատութեան մէթոտը։ Մենք այնպէս համզուած ենք թէ, մեր եկեղեցական եւ թաղային գործոց վրայ գանուողներուն առջինէկ համզումն այն է թէ պէտք չէ խնայել ո՛ և է աշխատանք, և հետեւաբար պէտք է անդուլ ճգնին, եկեղեցին ու դպրոցը, հիւանդանոցն ու ծերանոցը, վերջապէս իրենց յանձնուած ո՛ և է բարենպատակ հաստատութիւն մը լաւ մատակարարելու և ըստ կարի նախանձելի վիճակի մը մէջ դնելու համար։ Բարձր ու վեհ է ուրեմն անոնց կոչումը որոնք հրաւիրուած են ստանձնելու այսչափ կարեւոր պաշտօն մը։ Ու մեծ ժպրտութիւն մըն է անոնցը՝ որոնք զգալով հանդերձ թէ չունին հարկ անհրաժեշտ յատկութիւնները, ձեռնմուխ կ'ըլլան յիշեալ պաշտօններուն, և անորակելի վատութիւն մըն է անոնցը՝ որոնք հակառակ իրենց անճարակութեան, կարգ մը ապօրէն միջոցներով կ'ուզեն ընտրելի հանդիսանալ եկեղեցական թաղային քուէարկութեանց մէջ։

Անդուլ աշխատութեան յաղթանակներէն մին կրնանք սեպել մեր մէջ՝ Փրկչի Հիւանդանոցին արդի փայլուն վիճակը, զոր անձամբ կրցի ստուգել մօտ օրերս։ Հիւանդանոցին ներքին կարգն ու սարքը, ծառայութեանց կանոնաւորութիւնը, պաշտօնէից քաղաքավար ընթացքն ու անձնուէր ծառայութիւնը չի կրցան ի մասնաւորի վրիպել դիտողութենէս. և ես ուրախ ու սրտի մեծ գոհունակութեամբ մեկնեցայ կրկին ու կրկին հոն այցելելու փափաքով։

Ոչ նուազ գեղեցիկ արդիւնք մը կրնանք սեպել անդուլ աշխատութեան՝ Բերայ, Անարատ Յղութեան Քերց, գիշերօթիկ ու ցերեկեայ աղջկանց վարժարանը, որն որ տարուէ տարի, լուռ ու մունջ կը յառաջանայ, գիտութեամբ ու կրթութեամբ զարգացեալ ապագայ լուրջ մայրեր հասցնելով։

Եթէ բաղդատմամբ խիստ քիչ պաշտօնութեան մը, անչահախնդիր, բանիրքուն, խելացի ու անձնուէր աշխատութիւնը, այնչափ կարեւոր հատատութեանց մէջ կրնան գեղեցիկ ու խիստ գեղեցիկ արդիւնք մը յառաջ բերել, իրաւունք չունինք որ ա՛լ աւելի գեղեցիկ արդիւնքներ սպասենք մեր թաղային դպրոցներէն՝ որոնց մատակարարութիւնը անհամեմատ կերպով աւելի դիւրին է՝ կան 1084 պատսպարեալ ունեցող ահագին Հիւանդանոցի մը։

Բայց ինչո՞ւ մեր թաղային դպրոցները մեծաւ մասամբ անկանոն ու գրեթէ անկենդան վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Որովհետեւ, մեր թաղականք կա՛մ ծոյլ են ու չեն աշխատիր, և կա՛մ կ'աշխատին բայց անխելք կերպով, ինչ որ ըսելէ՝ անընդունակ են թաղականութեան։

Հարիւրաւոր օրինակներ չեն պակսիր աս մեր ըսածներն ապացուցանելու համար, բայց որովհետեւ այս պահուս անտիպ եղածներն են որ աւելի վարկ ունին, հոս մենք ևս ցարդ անտիպ մնացածներէն մէկ հատն յիշենք, որ ըստ ոմանց բնական պիտի թուի, ըստ այլոց՝ յայտնութիւն մը։

Խօսքերնիս 20-22 աշակերտ ունեցող Ս. Մեսրոպեան թաղային վարժարանին համար է, որ կը գտնուի Սամաթիա։ Խեղճ դպրոց, խեղճ՛վ տղաքներ։ Նախկին թաղականութիւնը հազիւ հազ կրցած էր կարգ մը դնել դպրոցին, վճարելով անոր այլ և այլ պարտքերը. ահա վրայ կը հասնի երկրորդ թաղականութիւնը։ Եւ ինչպէս սովորութիւն կայ մեր մէջ, փոխանակ գնահատելու առջինին անխոնջ ջանքերը, սոյն երկրորդ թաղականութիւնը կը սկսի քննել, քննադատել, վատահամբաւել իր նախորդը, և հետեւաբար կ'աւրէ կ'աւերէ ու կ'աւրշտկէ ինչ որ առջինէն մնացած էր։

Նորակարգ թաղականութեան խելացի անդամները սկիզբէն իմանալով թէ ինչպիսի ընկերաց հետ գործ ունէին՝ կամ հրաժարեցան և կամ չէզոքացան։ Անչուշտ միւսները կարծեցին թէ անոնց չէզոքանալն իրենց գործունէութեան մէկ արդիւնքն էր։ Ի՛նչ հանդիպեցաւ։ Բոլոր թաղականութիւնը մնաց մէկ ու կէս հոգւոյ ձեռք, երկու եղբայր։ մին՝ թաղական անդամ ու նախագահ, միւսը գանձապետ-խորհրդական։

Աս և ասոր նման օրինակներ խիստ շատ են, կարելի չէ՞ որ Պատրիարքարանը միջոց մը խորհի աս չարեաց առջեւն առնելու համար։ Ինչո՞ւ անխոնջ, անչահախնդիր ու կարող մարմիններ որոնք արդիւնաբեր եղած են, պիտի չհրաւիրուին Պատրիարքարանէ որ իրենց պաշտօնը շարունակեն, ինչպէս ըրաւ վերջերս Փրկչի Հիւանդանոցի Խորհրդոյ անդամց հետ։

Եւ ինչո՞ւ պիտի աչք գոցուի կարգ մը անձանց զեղծումներուն՝ որոնք եւ կեղեցւոյ ու դպրոցին վնասելէ զատ, կը խրախեցնեն նաեւ կարգ մը պարկեշտ անձնաւորութիւններ։ Եթէ հաճէր անգամ մը Հռոդէական Պատրիարքարանն զբաղիլ Սամաթիոյ դպրոցին ծանօթ խնդրովն, ինչ մեծ զեղծումներ պիտի չհանէր մէջտեղ, դպրոցին քայքայուն վիճակը, աշակերտաց բարոյական անկում, յետոյ ուսուցչաց անվճար մնալը...

Այս ամէնն ի գիր առնելով մեր նպատակն է սոսկ ծառայութիւն մը ընել ու մերոմանն պատճառ ըլլալ որ ա՛լ յառաջ չերթան զեղծումներն. թէ ուրիշներ ուրիշ կերպով իմանան սա մեր փոյթը չէ, բաւական է որ մենք մեր խղճի պարտքը կատարած կը կարծենք։ ԱՍԿԷՆ

ՕՏԱՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՐՆԱՆ ԵՐԳԵՐ

Թմբին կը ծաղկեր, սոխակը կ'երգեր, արեւը շնորհալից կը ժպտէր. դուն այն ատեն կը հմարուրէիր զիս և բազուկդ անցուցած շուրջս՝ յուզուած՝ կուրծքիդ վրայ կը սեղմէիր զիս։

Տերեւները կը թափէին, ագռաւը կը կռնչէր, արեւը անչնորհ նայուածքներ կը ձգէր մեր վրայ, այն ատեն ցըրտութեամբ իրարու «մնաս բարով» կ'ըսէինք, և դուն ինծի աշխարհի ամէնէն քաղաքավար մեծարանքը կ'ընէիր։

* * *

Իրար չատ սիրեցինք, և սակայն իրարու երես չբերինք բնաւ։ Տղայ եղած ատեննիս, հարս-փեսայ խաղացած ենք. բայց այն ատեն ոչ ծեծկուեցանք և ոչ կռուեցանք իրարու հետ։ Ցետոյ խընդրը, սոյն երկրորդ թաղականութիւնը կը սկսի քննել, քննադատել, վատահամբաւել իր նախորդը, և հետեւաբար կ'աւրէ կ'աւերէ ու կ'աւրշտկէ ինչ որ առջինէն մնացած էր։

Նորակարգ թաղականութեան խելացի անդամները սկիզբէն իմանալով թէ ինչպիսի ընկերաց հետ գործ ունէին՝ կամ հրաժարեցան և կամ չէզոքացան։ Անչուշտ միւսները կարծեցին թէ անոնց չէզոքանալն իրենց գործունէութեան մէկ արդիւնքն էր։ Ի՛նչ հանդիպեցաւ։ Բոլոր թաղականութիւնը մնաց մէկ ու կէս հոգւոյ ձեռք, երկու եղբայր։ մին՝ թաղական անդամ ու նախագահ, միւսը գանձապետ-խորհրդական։

Աս և ասոր նման օրինակներ խիստ շատ են, կարելի չէ՞ որ Պատրիարքարանը միջոց մը խորհի աս չարեաց առջեւն առնելու համար։ Ինչո՞ւ անխոնջ, անչահախնդիր ու կարող մարմիններ որոնք արդիւնաբեր եղած են, պիտի չհրաւիրուին Պատրիարքարանէ որ իրենց պաշտօնը շարունակեն, ինչպէս ըրաւ վերջերս Փրկչի Հիւանդանոցի Խորհրդոյ անդամց հետ։

Եւ ինչո՞ւ պիտի աչք գոցուի կարգ մը անձանց զեղծումներուն՝ որոնք եւ կեղեցւոյ ու դպրոցին վնասելէ զատ, կը խրախեցնեն նաեւ կարգ մը պարկեշտ անձնաւորութիւններ։ Եթէ հաճէր անգամ մը Հռոդէական Պատրիարքարանն զբաղիլ Սամաթիոյ դպրոցին ծանօթ խնդրովն, ինչ մեծ զեղծումներ պիտի չհանէր մէջտեղ, դպրոցին քայքայուն վիճակը, աշակերտաց բարոյական անկում, յետոյ ուսուցչաց անվճար մնալը...

Այս ամէնն ի գիր առնելով մեր նպատակն է սոսկ ծառայութիւն մը ընել ու մերոմանն պատճառ ըլլալ որ ա՛լ յառաջ չերթան զեղծումներն. թէ ուրիշներ ուրիշ կերպով իմանան սա մեր փոյթը չէ, բաւական է որ մենք մեր խղճի պարտքը կատարած կը կարծենք։ ԱՍԿԷՆ

դացինք և միասին կատակներ ըրինք. ու առաջուան պէս քաղցր հարբոյրներ տուինք իրարու։ Վերջը, մեր տղայութեան զբօսանքները յիշելով, դաշտերուն և անտառներուն մէջ պահուրտուք խաղացինք, և այնչափ լաւ պահուեցանք, որ այլ ևս իրար չի պիտի գտնինք։

* * *

Երկար ատեն դուն ինծի հաւատարիմ մնացիր և հոգ տարիր իմ մասիս, դուն մխիթարեցիր զիս և օգնեցիր ինծի՝ թշուառութեանս և սրանեղութեանս մէջ։

Դուն ուտելիք և խմելիք տուիր ինծի, փոխ դրամ գտար ճերմակեղէն և անցագիր ճարեցիր ճամբորդութեանս համար։

Սիրելիս, թող Աստուած չատ ատեն տաքէն և պաղէն պահէ քեզ, և թող փոխարինէ քեզի այն բարիքով, զոր դուն ինծի ըրիր։

* * *

Եւ մինչդեռ օտար երկիրներ այնքան երկար ատեն երազներ տեսնելով և բանդագուշելով՝ կ'ուշանայի, ժամանակը երկար թուեցաւ սիրելիս և հարանիքի չրջագգեստ մը չունել տուաւ ան, ու իր փափկիկ բազուկներով փաթթուեցաւ փեսաներու ամէնէն յիմարին։

Սիրելիս այնքան գեղեցիկ և այնքան զմայլելի է որ, իր շնորհալի պատկերը աչքերուս առջեւն է սակաւին, անոր աչքերուն վարդերը և ճակտին շուշանը կը փայլին և կը ծաղկին ամէն տարի։ Կարծել թէ ասանկ սիրուհիէ մը կրնամ հեռանալ՝ յիմարութիւններու յիմարութիւնն է։ ՀԱՆՐԻ ՀԱՅՆԷ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ

ԿԱՅԵԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Կաչիները, փոսէն հանուելէ ետքը, շատ մը գործողութիւններու կ'ենթարկուին կակղութիւն և փայլունութիւն ստանալու համար։ Կաչեգործը, մորթերուն վրայէն հանելէն ետքը միսը, որ խաղախորդին կողմէ ձգուած կ'ըլլայ, դանազան պատրաստութիւններու կ'ենթարկէ զանոնք։ Մասնաւորապէս կը գործածէ խառնուրդ մը որ կը բաղկանայ գէկրոյէ(¹) կամ իւղէ, որուն մէջ ճրագու (գոն եղը) ալ կրնայ դրուիլ։ Մորթերը յետոյ կ'ողողուին, կը ներկուին, կը փայլուցնան, կը դրոշմուին և այլն։ Կաչեգործը իր աշխատութիւնը կը կատարէ ձեռքով կամ մեքենաներու միջոցաւ։ Այդ աշխատութիւնը կը բաղկանայ հետեւեալ գործողութիւններէն.— կոխոտում, թրջում, քերում

(¹) Երբ մորթերը բօդասի լուացքի մը մէջ կը մաքրեն, հեղուկ մը կը գոյանայ որուն իւղոտ մասը կը զատեն ծծմբային թթուով։ Այդ իւղին կ'ըսուի գէկրը, որ կաչեգործութեան մէջ կը գործածուի.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ» 33

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա.

—Ի՞նչ որ է, այս բաները ամէն ոք ալ գիտէ արդէն։ Հիմա, այդ դատաւ անպիտանը, որ բոլորովին կ'ասեմ...։

—Ըսած խօսքերդդ կը հասկցուի արդէն։

—Օրիորդն ալ գլխէ հանեց։ Խրատեց որ հայրիկէն գեղեցիկ զմրուխտը ուղի, որպէս զի չեմ գիտեր ինչո՞ւ համար, Աստուածածնին պակին մէջը դնեն։

—Զե՛մ հաւատար, խօսք մը ըլլալու համար է որ կ'ըսես ատոնք։

—Ապացոյցը սա՛ է որ, մանաւանդ բարբ ե՛ս եկայ Պայիէօ և ոսկերիչը տարի։ Խեղճ մարդուն յետոյքը ցաւեցաւ ճամբան ձիին այնքան արագ վազելէն, և 15 օր ատ ցաւէն պառկեցաւ։

—Եւ քը՞...։

—Անկէ ետքը, չարունակեց Պէրթրան, մաս մը խոտ դնելով ձիին առաջեւ, զմրուխտը արձանին գլուխը անցուցին,

—Շատ լաւ, աս գիշերուան դէպքին մէջը ի՞նչ կայ։

—Ո՛վ գիտէ, թերեւս պատուհանը բացեր է չապիկով, փոթորիկը դիտելու համար, ու անձրեւը պատուհանին ետեւէն ներս մտնելով թէ՛ զինքը և թէ՛ սենեակը թրջեր է։

—Ինչէ՞ն հասկընանք որ չապիկով եղեր է պատուհան,

—Ծառա՛ն, որ նոյն պահուն ներս գացած էր, տեսեր է որ տարածուած պառկած է նստարանին վրայ, դէմքը ուռեցած ու աչքերը արցունքոտ...։

—Կը հաւատամ, ըսաւ տօքթ. Բլաւէր մտածկոտ։

—Ուրեմն, կը հասկնաք որ, պառաւին մէկ խարդախութիւնը կայ նոր էն աս գործին մէջ։

—Ցամա՛ռ...։

—Ցամա՛ռ, բայց գիտնալու էք որ, մարդ մը շատ փորձառու եղած կ'ըլլայ եթէ երեք ժապաւէնի արժանանայ։

—Ծառաս ալ կու գայ կոր, օ՜ն, քիչ մը բան կեր և ժամ մը ետքը հետեւինք այլեւս։

Ժամ մը ետքը, բժիշկը, պատերազմի երթալու պէս հագած, անգլիական ձիին վրայ՝ կը սուրար Պէրթրանին հետ դէպի դղեակ։

Գրեթէ ժամը 12ին, Տը Սոլթրէյի դղեակին առջեւ հասած, վար կ'իջնային իրենց ձիերէն։

Գնդապետը անոնց կ'սպասէր, վեր վար պտտելով ու ճերմակ պեխերը վեհորէն ոլորելով։

—Վերջապէս հասաք...։ Շո՛ւտ վեր ելէք... անզգամը իր անխոհեմութիւններով մեր մահին պատճառ պիտի ըլլայ։

—Ի՞նչ կայ։ Ցուրտ առեր է կ'երեւի թէ։

Բժիշկը չուտ մը վեր վազեց. ո՛չ թէ այս յանկարծական հիւանդութեան առաջքը առնելու համար, այլ գնդապետին սիրտը հանդարտեցնելու համար, որ աղջկան մէ՛կ անհանգստութիւնը տեսնելուն խենդ կը դառնար։

Միոտանի, մարմարապատ սենեակի մը վրան, բարձր լամբար մը, ազատ նշոյլ մը կը սփռէր սենեկին չորս դին՝ իր լուսարձակին տակէն։

Ու այս անորոշ լոյսին տակ, Ֆերնանտ կը տեսնուէր տժգոյն, պուկունքները ուռած, շրթունքները հիւանդ ձերմակութիւնով, որ կը հեծեծէր անկողնին մէջ։

Երբ բժիշկը կը մօտենար, հազց Ֆերնանտ այն չոր, կծու և սաստիկ հազով՝ որ վախ կ'ազդէր Արիշիթին։

Բժիշկը անկողնին քով կանգ առաւ և լուռ, յօնքերը պռստած, ականջ ընդրաւ։

Երբ աղջիկը հազալէ դադրեցաւ, ծռեցաւ անոր վրայ, և երկարօ՛րէն, չափազանց խնամքով սկսաւ մակ ընել անոր կուրծքը։ Քանի մը անգամ կրկնեց իր այս քննութիւնը,

Ֆերնանտ այս աստիճանի խորաշնին քննութիւն մը կատարուիլը տեսնելով իր վրայ, քիչ մը խնդաց, և բժիշկին երեսը նայելով,

—Պիտի մեռնի՞մ, ըսաւ։

—Մեռնի՞լ... դո՞ւն։ Ահա պարապ խօսք մը. ձեր տունը քեզի չկրնալ պահելու չափ նեղ չէ։

—Ես ներքնապէս կ'զգամ որ պիտի մեռնիմ, պատասխանեց աղջիկը, ա՛յնպիսի ճշմարիտ համոզումով մը որ յուզեց բժիշկը։

—Ատանկ մտածումներ ունենալու չէ փոքրիկ բարեկամ, ըսաւ բժիշկը իրեն սովորական եղող գորովի չեշտովը, ճիշդ այն չեշտով զոր կը գործածէր անոր տղայ եղած ատենը։

Աղջիկը նորէն խնդաց անոր երեսը նայելով, և բարձին վրայ ինկաւ։

—Քեզի աղուոր դեղ մը պիտի գրեմ ըսաւ բժիշկը, վստահեցնող ձեւով մը։

—Աղուոր դե՞ղ մի... մրմռաց անդիէն Արիշիթան յօնքերը պռստելով։

Եւ անկողինին մօտենալով երկար ատեն աչքերը Ֆերնանտին վրայ յառուեց, որուն հիւանդութեան յառաջացումները զարհուրելի էին։

Ֆերնանտ որ քնացած կ'երեւէր, դէպի անոր դարձաւ և կրկնեց առջի խօսքը։

—Սէն բան լմնցաւ ալ, կ'զգամ...

—Մեռնի՞լ...։ Դո՞ւն, մոնչեց Արիշիթա։ Կարելի՞ է մեռնիլ դեռ քանի տարեկան։

Ծերուկը ուսերը թոթուեց և հեգնոտ չեշտով մը չարունակելով մրմռալ.

—Բժիշկը... պիտի աղատէ՞ քեզի ...։

Ու վայրի և ախուր չեշտով մը.

—Մարդերը անկարող են... Աստուածածինն է մինակ որ պիտի աղատէ քեզի, ըսաւ, ու միեւնոյն ատեն, իր մէջ հուժկօրէն արմատ դնող այդ կոյր յոյսէն ներշնչուած, աղօթարանին դուռը բացաւ կռնակի վրայ, և սկսաւ ամբողջ ջաները վառել։

(Շարունակելի)

եւ այլն։ Կաշին նախ կը դնեն ջրով լեցուն տաշտի մը մէջ, յետոյ վրան վանդակ մը դնելով կը կոխոտեն, որով կաշին կը կակուղնայ։ Այս գործը կատարելու համար մեքենայ մը կայ, որ աշխատութիւնը կը դիւրացնէ։ Քերու�ը նախ կաշին բազմաթել մաղերը կը մաքրէ և յետոյ կը հաւասարցնէ զայն։ Այս աշխատութեան համար կը գործածեն պողպատէ դանակ մը և սեղան մը։

Կաշին կը տարածեն սեղանին վրայ և յետոյ կը քերթեն դանակով։ Ապա միահարթ երեւոյթ մը կուտան սենեակի (Խվէր պոծը) փայտէ շինուած գործիքով մը որ սղոցի պէս կտրուած ակառներ ունի։ Այս աշխատութեան տեսակը կը տարբերի մորթերու գործածութեան համեմատ։ Փորձուած է մեքենաներ գործածել, բայց գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք բերուած չէ մինչեւ հիմա։ Ամէն մորթ հաւասարապէս միևնոյն գործողութեան չենթարկուիր։ Կոշկի ներքան և ձիու կազմած շինելու ծառայող կաշիները քաշուելու գործողութիւն մը կը կրեն։ Ճրագուով յղկուած կաշիները, որք բնաւ անհարթութիւն չեն ունենար, շատ տոկուն կ'ըլլան։ Ճրագուն գործածելէ առաջ, մորթերը կ'անցընեն յարդի կրակի մը վրայէ որ աւելի ընդունակ կ'ընէ զանոնք իւղոտ նիւթը ծծելու։ Մինչեւ մեծութեամբ մորթի մը համար սովորաբար 3 քիլօ ճրագու կ'երթայ։ Իւղոտ կաշիները կակուղ կ'ըլլան։ Անգլիական կաշին, որ սոմֆով կը ներկուի, իւղոտ կ'աշի մէջ։ Ռուսական կաշիները, որք ընդհանրապէս կարմիր են, իրենց խորժելի հոտը կ'առնեն ցարասիի (դաշ պոծը) իւղի գործածութենէն։ Այդ իւղը խոնաւութենէ և ուտիճներէ կը պահպանէ կաշին, որուն վրայ հաճարի ալիւրի խոր կը քսեն։

(Առաջնորդ վաճառականաց)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԱՇԸ

Օրուան քաղաքական մեծ խնդիրն է Սաքսոնիոյ ծերունի թագաւորին մահը, որով կը զբաղին բոլոր թերթերը։

Թագաւորը մեռաւ եօթանասունը չորս տարեկան, հիւանդութենէ մը, որ կը նեղէր զինքը երկար ատենէ ի վեր։ Իր անհետացումը բան մը չպիտի փոխէ Գերմանիոյ գործերու վիճակէն։ Իր մահը առիթը պիտի տայ միայն, միանգամ ընդ միշտ փառաւորելու այն ժամանակը, ուր հիմնուեցաւ գերմանական միութիւնը։

Ալպրէխթ թագաւորը մէկը եղած է կիսօ՛ Ա.ի ամէնէն գործօն զօրավիգներէն, Ֆրանսեւ-գերմանական պատերազմին ժամանակ։ Իշխանը՝ որ Սաքսոն բանակին հետ յաղթուած կողմերէն մէկը եղած էր, քանի մը տարի հետքը, մեծ մասամբ կ'աջակցէր իր հին յաղթողին յաջողութեանը։ 1866ի աւստրեւ-գերմանական պայքարին աղէտալի վախճանը, իրաւունէ վճռական ազդեցութիւն մը ունեցաւ Սաքսոնիոյ թագաւորութեան պատմական ճակատագրին վրայ։

Իր մահը ամէն կողմ տարածուեցաւ հինգշաբթի իրիկուն և առաջ բերաւ ցաւակցութիւն մը, որուն նմանը շատ քիչ անգամ ունեցած էր գերման ժողովուրդը։

Գերմանական թերթերը, գիշերանց սկսան տարածել Սաքսոնիոյ մայրաքաղաքին ամէն կողմերը ծերունի թագաւորին մահուան լուրը։ Խորունկ թախիծով մը համակուած էր ժողովուրդը, որովհետեւ հակառակ յուսահատական լուրերուն, ժողովուրդը միշտ կը յուսար թագաւորին մահուընէ ազատիլը։ Բոլոր եկեղեցիներուն զանգակները կը հնչէին դաշն զողանջներով և հեռուներէն կը լսուէին թնդանոթներու որոտումներ։

Իր մահուամբը՝ իրեն կը յաջորդէ եղբայրը՝ կէօրկ իշխանը։ Նոր թագաւորը առաջին անգամ՝ ստորագրեց բանակին ուղղուած հրամանագիր մը, որուն մէջ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ալպրէխթ թագաւորին ցոյց տրուած հաւատարմութեանը, թէ ուրախութեան և թէ հիւանդութեան օրերուն մէջ։ Կէօրկ թագաւորը յոյս կը յայտնէ թէ, բանակը պիտի շարունակէ իր միեւնոյն ընթացքը, հանդէպ իրեն, որուն հետեւանքը երկրին բարգաւաճումը միայն պիտի ըլլայ։

Իր հրամանագրին մէջ Կէօրկ թագաւորը կ'ըսէ.— «Զինուորնե՛ր, Աստուծոյ մէկ խորհուրդովը ձեզի առնուեցաւ ձեր թագաւորը, որ ամէն ժամանակ դրօշին զարդ եղած էր, և որ ձեզի իւրաքանչիւրին համար ունէր հաւատարիմ սիրտ մը։ Դուք անդրդուելի հաւատարմութեամբ, անփոփոխելի սիրով և անսահման վստահութեամբ մը օգնեցիք ձեր թագաւորին, և դէպի անոր ուղղեցիք ձեր աչքերը։ Ես վըստահ եմ այսօր թէ, ամբողջ բանակս հետ կը պահեմ երկրին անկեղծ սուգը, և պէտք է ինձի որ թագաւորական շնորհակալիքս յայտնեմ ձեր այդ զգացմանը, ինչպէս նաև եղբօրս ցոյց տուած ձեր հաւատարմութեանը համար։ Կը փութամ յայտնել նաև իմ հաստատ համոզումս թէ դուք՝ թէ՛ ինձի և թէ՛ արքայական տան հանդէպ պիտի պահէք անդրդուելի հաւատարմութիւն մը, և այդ հաւատարմութիւնը՝ նախորդներէս ինձի ձգուած ամէնէն թանկագին ժառանգը պիտի ըլլայ, և պիտի ծառայէ բանակին փառքին, ձեր պատուին և մեր երկրին բարգաւաճման։

Ալպրեխթ թագաւորին յուղարկաւորութեան հանդէսներուն որոնք զինուորական յատկանիշ մը պիտի կրեն, ներկայ պիտի գտնուի եղբայրը Կէօրկ թագաւորը։

Ամէն կողմերը ցաւակցական հեռագիրներ կը հասնին։

Աւստրիոյ Ֆրանց Ժօզէֆ Կայսրն ապատրաստութիւններ կը տեսնէ Տրէզտա երթալու։

Թէպէտ առաջին անգամ հռադրութիւն կար Ալպրէխթ թագաւորին դագաղին վրայ դրուելիք պսակը Աւստրիոյ լեռներու ծաղիկներէն կազմել, սակայն այդ փափաքը չպիտի իրաւագործուի, և պսակը պիտի պատրաստէ Կրէչմոնի աւստրիական դեսպանը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԵՒ ՑԱՋՈՐԴԸ.— Գերմանիոյ հանրօգուտ շինութեանց նախարարին հրաժարականը այլևս ստոյգ իրողութեանց կարգն անցած է։ Կարծողներ կան թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարին Մ. Թէպէլինի հրաժարականը ջրանցքներու խնդիրէն ծագում առած է։ Որչափ ալ ստոյգ ըլլան այդ տարածանութիւնները «Նասիոնալ Զայթունկ» լրագիրը այս խնդրոյն նկատմամբ հետեւեալ տեսութիւնը կ'ընէ։

«Ստոյգ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով Մ. Գոթ Թէպէլէն Լանտթաղի ժողովէն վերջ իրեն համար հանգստեան թոշակի մը հաստատումը պիտի խնդրէ։

Իր այս պահանջումը զարմանաց առարկայ չպիտի ըլլայ ամէն անոնց համար որոնք քաջ գիտեն թէ այլևս Գոթ Թէպէլէնի առողջական վիճակն ու ծերութիւնը չեն ներեր որ այդ դրժուարին պաշտօնին մէջ մնայ։

Զուրերու վարչութիւնը հանրօգուտ շինութեանց վարչութենէն զատուիլը և արկրագործական վարչութեան միացումը առաջարկուած է եղեր Վիլհէլմ կայսեր։ Այս խնդիրը նոր բան մը չէ արդէն ջրանցքներու խնդրոյն երեւան եկած ժամանակ անոր հետ ընկերացած էր։ Այս խնդիրը երեւան եկած կը կարծուի որպէս զի ընդդիմադիր կուսակցութեան քուէն չանուի հակառակ պահպանողականներու։

Սակայն այս միջոցը այնքան ազդեցութիւն պիտի չունենայ պահպանողականներու վրայ որոնք բնաւ չպիտի ձեռնթափ ըլլան ներքին գործերուն խառնուելու քանի որ բաւական խոշոր թիւ մը կը կազմեն անոնք։

Ինչ որ ըլլան հանրօգուտ շինութեանց նախարարի հրաժարականին պատճառները, կամ անձնական տկարութիւնը և կամ ջրանցքներու խնդիրը. վերջացած խնդիր մ'է քանի որ անոր յաջորդն իսկ նշանակուած է որ է զօրավար Պոդ։

Մ. Պոդ, քանի մը տարիներ առաջ սկսաւ պատերազմական վարչութեան երկաթուղիներու ճիւղին անօրէնութիւնն ընել։ Այդ ճիւղին մէջ ունեցած հմտութիւն և կարողութիւն անվիճելի իրողութիւն մ'է և նոյն իսկ եթէ ըսուի թէ իր տեսակին մէջ առաջին կարգը կը գրաւէ չափազանցութիւն մը ըրած չենք ըլլար։

Զօրավար Պոդ կրցած է պաշտպանողական լաւ դիրք մը ձեռք բերել Ալպեան 4 գետերուն միջեւ ջրանցքի հաստատման ծրագրին նկատմամբ, այնչափ որ ջրանցքներու ծրագրին հակառակորդներ իսկ չեն կրցած ինքզինքին զսպել և հիացած են այդ պաշտպանութեան վրայ։ Այսու հանդերձ Պոտ չէր կրցած պահպանողական կուսակցութիւնը համոզել և զանոնք հեռացնել իրենց գաղափարէն և համոզումէն հակառակ իր մէջ բերած փաստերուն ու ապացոյցներուն խելքի մօտիկ, օգտակար և միանգամայն տրամաբանական եղած ըլլալուն։

Իր ցոյց տուած օգտակարութիւններուն մէջ ամէնէն նշանակելին և կարեւորն է սա կէտը որուն համեմատ այդ այդ ջրանցքին բացումով արմտիքներու փոխադրութիւնը պիտի դիւրանայ և երկաթուղիները չպիտի կրնան իրենց կարգին արգելք ըլլալ երկրագործութեան էն կարեւոր մէկ պայմանին դրժուարութիւն յարուցանել, ու այն ատեն երկաթուղիները աւելի պիտի ծառայեն զինուորներու փոխադրութեան միայն։ Այս առաջարկը ինչպէս ըսինք, իր արդիւնք չունենալը տեսնելով Պոր հրաժարեցաւ իր դաղափարէն։ Բայց այսօր որ ջրանցքներու բացման կուսակից մը հանրօգուտ շինութեանց նախարար կ'ըլլայ, կը նշանակէ թէ կայսրն իսկ Մ. Պոտի համակարծիք է։

Բայց, որովհետեւ անցեալ տարի ջրանցքներու առաջարկը ընդունուած չէր, հարկ է որ պաշտօնի անցնելուն անմիջապէս այդ գաղափարն իրականացումին չձեռնարկուի, և պահ մը յետաձգուի։ Նոյն իսկ կարծողներ կան թէ յառաջիկայ նիստին իսկ օրակարգի մէջ չպիտի անցնի, քանի որ ելեւմտից նախարարն ալ սոյն խնդրոյն յետաձգումին կողմակից է։ Ըսել է թէ առ այժմ ջրանցքներու խնդիրը Գերմանիոյ համար առ ժամանակ մը փակուած կը նկատուի։

ԷՏՈՒԱՐՏ Է. ԵՒ ԼՈՆՏՈՆԻ ԱՂՔԱՏՆԵՐԸ.— Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ թագաւորին կողմէ աղքատներու տրուելիք հացկերոյթին հետ թատերական ներկայացում ալ տեղի պիտի ունենայ։ Ասոր համար 200 դերասաններ մրցումի պիտի մտնան։ Ներկայացումներ թատրոններու մէջ չպիտի տեղի ունենան, այլ այն սրահներուն մէջ որ պիտի տեղի ունենան նաեւ հացկերոյթներն։ Թագաւորը խոստացած է այցելել բոլոր այն սրահները, ուր խընջոյներ սարքուած են։ Բան մը որ սակայն չատ դժուարին է քանի որ այդ խնջոյքները պիտի տրուին Լոնտոնի իրարմէ հեռու վայրերուն մէջ։

Թագաւորութեան հանդէսին առիթ բանտարկեալներ ալ ազատութիւն պիտի շնորհուի կ'ըսեն վերջին թղթաբերով եկած թերթերը։

ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ.—«Տէյլի Մէյլ»ի Բարեյոյսէն քաղուած հեռագիրով մը կը ծանուցնեն թէ չատ մը պաշտօնատարներ, որոնց մէջ կը գտնուէին, Վալթէր և Ռիչներ, նաեւ նստած են Անգլիա վերադառնալու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.—Կալկադէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցնէ թէ երկրաշարժ մը շարժան մէջ դրաւ ամբողջ Հիմալայա լեռնաշղթան։

Ցնցումը այնքան սաստիկ եղած չէ, բայց տեղւոյն բնակիչները առաջին անգամ է որ կը զգան այդպիսի տնդին տարածութեան մը վրայ այդ տեսակ ցնցում մը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Թագադրութեան հանդէսին հոն գացողվատիկանի պատգամաւորները Բարիզ պիտի ապասեն մինչեւ թագադրութեան հանդէսին լրանալը, և հանդէսէն վերջ Լոնտոն պիտի մեկնին իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։ որպէս զի թագադրութեան հանդէսին առթիւ բողոքական եկեղեցւոյն մէջ անոնց կրօնական արարողութիւններուն ներկայ չգտնուին։

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Նախագահը և Հանրապետականները։— Սէնատիականներու դէմ.—Վէճեր.— Վաղուան ընտրելին

Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Մ. Ռուզվէլթի կացութիւնը՝ հանրապետական կուսակցութեան պետերուն և նոյն իսկ նախարարութեան հանդէպ, յանկարծ վրդովիչ հանգամանք մը առած է։ Հանրապետական կուսակցութիւնը ընտրական ծախքերը կը ստանայ մեծ սէնատիականներու տուած նըպաստներովը։ Քիչ ատենէն կը սկսի ընտրական պայքարը և ճիշդ այն միջոցին է որ Մ. Ռուզվէլթ սէնատիականներուն դէմ կ'ելլէ։ Ուրեմն, դիւրաւ կը հասկցուի թէ հանրապետական կուսակցութեան ազդեցիկ ներկայացուցիչները դժգոհ են նախագահին այդ ընթացքէն, որովհետեւ այդպէսով նոյն կուսակցութեան հասոյթի աղբիւրը պիտի չորնայ։ Ռուպպի մասին Մ. Ռուզվէլթի հետեւած քաղաքականութիւնն ալ դժուարութիւններ կը յարուցանէ։ Երբ Ռուպպի անկախութիւնը ճանչցուեցաւ, լռելեայն որոշուեցաւ որ նոր հանրապետութիւնը մաքսային կարգ մը առաւելութիւններ պիտի ստանայ, իր տնտեսական դրժուարութեանց դիմագրելու համար։ Նախագահը կ'ուզէ որ անպատճառ գործադրուի լռելեայն եղած այդ խոստումը. սակայն շաքարի ու ծխախոտի գործարանատարները կը պահանջեն որ զիջումներ չըլլան Ռուպպի։ Ատոնք մեծ ազդեցութիւն ունին հանրապետական կուսակցութեան պետերուն վրայ և այս վերջինները յայտարարած են Մ. Ռուզվէլթի թէ անկարելի պիտի ըլլայ պահպանել կուսակցութեան կազմակերպութիւնը՝ եթէ Ռուպպի ըլլալիք մաքսային զիջողութիւնները ընդունուին։ Դանլիֆի անդամներէն ներքը համակարծիք են հանրապետական կուսակցութեան պետերուն։ Ներակոյսին մեծամասնութիւնն ալ հակառակ է նախագահին, բան մը որ ծանրակշիռ է։ Ցայսմիկ է թէ հանրապետական կուսակցութեան մեծամասնութիւնը եթէ Մ. Ռուզվէլթէն հեռանայ, այս վերջինը պիտի չկրնայ նոյն կուսակցութեան ընտրելին ըլլալ 1904ին կատարուելիք նախագահական ընտրութեան։ Ո և է կուսակցութեան չի պատկանող թերթերը կը յորդորեն Մ. Ռուզվէլթը հաստատուն մնալ, վասն զի, կը յարեն, բացի քաղաքականութիւնով զբաղողներէն հանրային կարծիքը իրեն նպաստաւոր է։ Կարելի կը նկատուի որ Ռուպպի մասին նախագահին քաղաքականութիւնը եթէ յաղթանակէ, հանրապետական կուսակցութիւնը պիտի ընդունի կացութիւնը և ոյժ պիտի տայ Մ. Ռուզվէլթի ընտրելիութեանը։ Խնդիրը քանի մը օրէն կը լուծուի։

ԿՐԻՄԻ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Էմպէրկի լեհական երկու լրագիրները մամամասնութիւններ կը հաղորդեն դեր գնդապետ Կրիմի գործին վրայ, որ յանիս 12ին և 13ին քննուեցաւ Վարշաւիոյ մէջ գումարուած պատերազմական Խորհուրդի մը կողմէ։ Դերգնդապետը ամբաստանուած էր թէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ յանձնած է բանակը շարժման մէջ դնելու ծրագիրներու ամրական յատակագիծներ, ինչպէս նաեւ ռուս զօրքերու Նարվա Տիւբ երկաթուղիի գծին վրայ համախմբուելուն վերաբերեալ գլխաւոր ծրագիրը երբ Գերմանիոյ կողմէ արշաւանք մը տեղի ունենայ։ Կրիմ ամէն բան խոստովաներ է, յայտներ է թէ գերման ընդհանուր սպայակոյտը դրած էր զինքը այդ մատնութեան։ Վիսպատէնի մէջ Կրիմ ծանօթացած էր այն սպային որ իրեն հետ համաձայնելու համար եկած էր։ Ամբաստանալը 10,000 մարքի սկսնական պարգեւ մը առեր է՝ ո՛ և է տեղեկութիւն տալէ առաջ։ Ատկէ զատ՝ 50,000 մարք՝ յանձած երկու յատակագիծերուն համար։ Երեք տարուան մէջ, Կրիմ առած է 300,000 ռուպլի։ Ձերբակալման միջոցին, 25,000 ռուպլի մնացած էր քովը, մնացեալով պարտքերը վճարած էր։ Դիտել տրուեցաւ թէ ամբաստանեալին գործած արարքները ոչ ոք չէին նպաստաւորեր, քանի որ ծախսած յատակաձեւերը անմիջական փոփոխութեան մը ենթարկուած էին, Պատերազմական այդ Խորհուրդը Կրիմը դատապարտեց քաղաքային և զինուորական իրաւազրկութեան, 12 տարուան տաժանակիր չղթայակապ աշխատութեան Սախալիէն կղզիին մէջ։ այդ պատիժին լրանալէն յետոյ, ցկեանս աքսորի՝ Սիպերիոյ մէկ հեռաւոր մասին մէջ։ Ամբաստանեալը ըսեր է թէ Զարէն մահուան պատիժ պիտի խնդրէ, այսինքն հրացանի բանուիլ։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՑՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

22 Մայիս 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	101 57
Ռէժի		(Tab. Turcs)	322 —
Դենսօլիտ.		(R. Turque D.)	26 75
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	114 75
Պանք. Օթթ.		(Banque Ott.)	572 —
Թրանսվալ		(Transvaal)	155 —

ԹԷՎԱԺԻՀԱԹ

Այսրն վիլաեէթի տախիրնատ էօտէմիշ գաիմմագամլըը՝ Ուրլա գաիմմագամը իզզ. Ճէմալ պէյէ.

Ուրլա գաիմմագամլըը՝ Էօտէմիշ գաիմմագամը իզզ. Թահիր պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ մումայէյհիմանէն թանշիֆլէրի մահալլինէ ինպա գըլընմըշ տըր։

Բարիս սէֆարէթը Սէնիէէսի աթաշէլիեէնէ՝ Նիս վէ Թուլօն շէհպէնտէրխանէսի շէհպէնտէր վէքիլի վէ գանշէլարլըը՝ շէհպէնտէր սրֆաթը իլէ Նիս շէհպէնտէրխանէսի ֆախրի գանշէլերի Մ. Ժօլիս Պոթոն.

Թուլօն շէհպէնտէրխանէսի ումուրընընրուեէթինէ ֆախրի շէհպէնտէրլիյինտէ պուլունան Մ. Էյտէն մէկմուր վէ թահին պույրուլմուշ վէ մումայէյհ ճէմիլ պէյին էվվէլճէ ալէյհուսում էմրը թանշիֆլէնիլմբրա իտիլմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ թագուհին շնորհակալութիւն յայտնած է Վեհ. Սուլթանին Ալպրէխթ թագաւորին մահուան առթիւ Ն. Վեհափառութեան յայտնած ցաւակցութեան համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ թագաւորին թագադրութեան հանդէսին առթիւ Իզմիրի անգլիական գաղութը որոշեր է Վեհերկրական տօնոյթ մը կատարել։ Հըրախաղութիւններ պիտի կատարուին և երկու լուսազարդ խոշոր տափանաւ պիտի շրջին նաւահանգիստին մէջ։

Անգլիոյ հիւպատոսարանը պիտի լուսազարդուի։

Հինգշաբթի առաւ եկեղեցական արարողութիւն մը պիտի կատարուի, որուն ներկայ պիտի ըլլան Իզմիրի կուսակալը, զինուորական հրամանատարը հիւպատոսական մարմինը և ուրիշներ։

Իրիկունը մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի հիւպատոսարանին մէջ, ինչպէս նաև ուրբաթ գիշեր անգլ. «Իլլիւսթրիա» զրահաւորին մէջ։

ԻՍԿԷՆԷՏԵՐՈՒՆԻ նաւահանգիստին քարտէէն նմոյշ մը—զոր պատրաստած էր ծովային նախարարութեան տպարանը — Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ.— Ամերիկեան դեսպան Մ. Էյշման առջի գիշեր հայկերոյթ մը տուաւ Սըմմըր Բալասի մէջ, որուն ներկայ էին Ֆրանսական դեսպանը, անգլիական զինուորական կցորդը և ուրիշ ստահնանաւորներ։

ՍՊՈՒՆԴԻ ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.— Սամսոնի ընդհ. ժողովը ծրագիր մը քուէարկեց որով կ'արգիլուի սպունգի որսորդութիւնը անսոյզ զգեստներով կատարելու։

—Սերպիոյ դեսպանը առջի օր Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

— Ռուսիոյ դեսպանատան խորհրդական Մ. Զէրպաչէվ, անցեալ օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ԻՄԿԻԻՊԻ յաւելուածական բանակին Դ. գունդը հաւաքուելով զինուվարժութեան սկսած է։

ԿՈՒԱՊԱՆՆԵՐԸ.—Պոլսոյ և շրջականներուն մէջ կառք չենող վարպետները 70 ղրշ. նոց, իսկ գործաւորները 20 ղրշ. նոց Ռէյտէրէներ պիտի առնեն ասկէց վերջ։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՅ.—Կէօսթէմ գետին վրայ շինուելիքարտ կամուրջին երկու կողմերը մէյմէկ զինուորական պահականոց պիտի շինուին 68,980 ղրշ. ծախքով։

—Ղալաթիոյ քարափին վրայ վերջերս այրած սրճարաններուն տեղը, պահականոց մը պիտի կառուցուի ոստիկաններու և ոստիկան-զինուորներու համար։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Հանգուցեալ հրամանատար Հաճի Էօմէր փաշայի ընտանիքին, կայսերական հրամանով ամսական 1273ղրշ. պիտի տրուի Մանասդրի կուսակալութեան անտուկէն։

—Հաղարապետ Ապտուլլահ էֆֆի անկարողութեան համար, Վեհ. Սուլթանը ամսական 750 ղրշ. հանգստեան թոշակ մը յատկացնել տուած է։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանատան մատուռին մէջ առջի օր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Սաքսոնիոյ հանգուցեալ Ալպրեխդ թագաւորին համար։

ՓԱՄՓՈՒՇՏ.—Գերմանական «Լիբանոս» շոգենաւը 1129 անտուկ Մաւզէրեան փամփուշտ բերաւ Կայս. կառավարութեան հաշուոյն։

ԿԱՐՍԻ օսմ. հիւպատոս Ֆուատ պէյ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՕՍՄ. կառավարութեան կողմէ քիմիագէտ մը Էրզրարտի զինագործարանին մէջ պիտի աշխատի կարգ մը պատրաստութիւններու զորս յանոյ կայս. վառօդարանին մէջ պիտի գործադրէ։

ԱՑՏԸՆԻ բանտէն 67 բանտարկեալ ազատ արձակուեցան Մէվլուտի տօնին առթիւ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նորընտիր կուսակալ Նուրի փաշա առջի օր կայս. Պալատ երթալով իր երախտագիտութիւնը մատոյց յոտս Կայսերական Գահոյից։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլ. նաւատորմէն 94 մարտանաւ, Օգոստոսին մէջ ուղղափորձեր պիտի կատարէ Միջերկրականի մէջ, Մալթայի և Զանթայի միջեւ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ պահակ «Թավրոս»ի արտօնութիւն տրուեցաւ Վոսֆորի նեղուցէն անցնիլ Սեւ ծովի մէջ իր ռազմափորձերը կատարելու համար։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ.—Կայս. Բժշկական վարժարանի Ե. կարգի ուսանողները ամէն չորեքշաբթի խումբ խումբ իրենց ուսուցիչին ընկերակցութեամբ Կէօքսուլիի Ջրաբաշխարանը գէշ 45 հոգի միայն Պոլիս պիտի դըրկէ, իսկ միւս գործաւորները Օսմանցի պիտի ըլլան։ Այս մարտանաւերուն Պոլսոյ մէջ նորոգուելէն կարգ մը օգուտներ յառաջ պիտի գան։ Նախ ուղղակի հսկողութիւն մը պիտի կատարուի նորոգութեան վրայ։ Արքունի նաւարանին գործաւորները պիտի օգտուին այս գործնական փորձէն. եւ մանաւանդ գործաւորողէրքին 60 %ը մեր երկրին մէջ պիտի մնայ։

—Իզզէտտին Կայսերական զբօսանաւը կը նորոգուի Կայս. նաւարանին մէջ։

ՏԻԼԱՎԷՐ - ՓԱՇԱԶԱՏԷ Մէհմէտ Բէյուֆ էֆ. Պոլսոյ մէջ լատիկի գործարան մը հաստատելու մենաշնորհ ըստացած ըլլալով, բարձրագոյն արտօնութեամբ, Օսմ. անանուն ընկերութիւն մը պիտի կազմէ։

ԱՏԱՆԱՑԻ հեղէն հպասակներու գործերու կարգադրութիւնը յանձնուեցաւ Մերսինի անգլիական դեսպանատոսին։

ԶԵՂՇՈՒՄ.— Հաւզա գաւառակին Նայիպ և Նախագահ Աահանի նախագահ Խուլուսի էֆ. դատի ենթարկուեցաւ, իր պաշտօնին մէջ զեղծումներ գործած ըլլալուն համար։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարք, չաբաթ օրը, իր գործակատարին հետ, թարգմոյ գերմանական դեսպանատունը գնաց և Սաքսոնիոյ Ալպրէխթ թագաւորին մահուանը առթիւ ցաւակցութիւն յայտնեց դեսպան Պ. Մարլան Ֆոն Պէպէրնիցայի։

—Յունաց Պատրիարքարանի թերթը «Էքլիսիասթիքի Ալիթիա» խմբագրական մը հրատարակած է Նաթալի թագուհին դէմ կաթոլիկութիւնը ընդունած ըլլալուն համար։

—Սերպիոյ դեսպանը առջի օր Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

— Ռուսիոյ դեսպանատան խորհրդական Մ. Զէրպաչէվ, անցեալ օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

ԻՄԿԻԻՊԻ յաւելուածական բանակին Դ. գունդը հաւաքուելով զինուվարժութեան սկսած է։

ԿՈՒԱՊԱՆՆԵՐԸ.—Պոլսոյ և շրջականներուն մէջ կառք չենող վարպետները 70 ղրշ. նոց, իսկ գործաւորները 20 ղրշ. նոց Ռէյտէրէներ պիտի առնեն ասկէց վերջ։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՅ.—Կէօսթէմ գետին վրայ շինուելիքարտ կամուրջին երկու կողմերը մէյմէկ զինուորական պահականոց պիտի շինուին 68,980 ղրշ. ծախքով։

—Ղալաթիոյ քարափին վրայ վերջերս այրած սրճարաններուն տեղը, պահականոց մը պիտի կառուցուի ոստիկաններու և ոստիկան-զինուորներու համար։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Հանգուցեալ հրամանատար Հաճի Էօմէր փաշայի ընտանիքին, կայսերական հրամանով ամսական 1273ղրշ. պիտի տրուի Մանասդրի կուսակալութեան անտուկէն։

—Հաղարապետ Ապտուլլահ էֆֆի անկարողութեան համար, Վեհ. Սուլթանը ամսական 750 ղրշ. հանգստեան թոշակ մը յատկացնել տուած է։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանատան մատուռին մէջ առջի օր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Սաքսոնիոյ հանգուցեալ Ալպրեխդ թագաւորին համար։

ՓԱՄՓՈՒՇՏ.—Գերմանական «Լիբանոս» շոգենաւը 1129 անտուկ Մաւզէրեան փամփուշտ բերաւ Կայս. կառավարութեան հաշուոյն։

ԿԱՐՍԻ օսմ. հիւպատոս Ֆուատ պէյ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՕՍՄ. կառավարութեան կողմէ քիմիագէտ մը Էրզրարտի զինագործարանին մէջ պիտի աշխատի կարգ մը պատրաստութիւններու զորս յանոյ կայս. վառօդարանին մէջ պիտի գործադրէ։

ԱՑՏԸՆԻ բանտէն 67 բանտարկեալ ազատ արձակուեցան Մէվլուտի տօնին առթիւ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նորընտիր կուսակալ Նուրի փաշա առջի օր կայս. Պալատ երթալով իր երախտագիտութիւնը մատոյց յոտս Կայսերական Գահոյից։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլ. նաւատորմէն 94 մարտանաւ, Օգոստոսին մէջ ուղղափորձեր պիտի կատարէ Միջերկրականի մէջ, Մալթայի և Զանթայի միջեւ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ պահակ «Թավրոս»ի արտօնութիւն տրուեցաւ Վոսֆորի նեղուցէն անցնիլ Սեւ ծովի մէջ իր ռազմափորձերը կատարելու համար։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ.—Կայս. Բժշկական վարժարանի Ե. կարգի ուսանողները ամէն չորեքշաբթի խումբ խումբ իրենց ուսուցիչին ընկերակցութեամբ Կէօքսուլիի Ջրաբաշխարանը

պիտի երթան, ջրաճնիներուն վրայ գործեր կատարելու համար։

ԵՐԿԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ զարգացելու համար Վեհ. Սուլթանը հրամայած էր վարժարաններու ծրագրին վրայ նիրագործական դասեր աւելցնել։ Այս անգամ ալ Տէնիզլիի հունձքերուն և մանկերուն հսկելու, դուարները գողութեան դէմ պահպանելու համար պող մարմնի մը կազմութիւնը խնդրած է Իզմիրի կուսակալութենէն որ կը ...խնդիրը։

ԿՐՕՆԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆ. — Ցոյն հաւատակութենէն Քօշօի որդի Թաշօ իր խմբովը Իսլամութիւնը ընդունած և Ծաթմա կոչուած է։

ԱՆԶԷԼԻ ԵՒ ԿԱՐԿՈՒՏ.— Մայիս 25ին Սէրայքէօյի չրջակաները եկած տեղատարափէն և կարկուտէն տեղին հունձքերը % 40 վնասուած են։

ՆԱԻԱՐՇԱՒ. — Բրինքիբոյի մէջ կիրակի օր նաւարշաւ մը տեղի ունեցաւ մասնաւորներու առագաստաւորներուն միջև, Մոտայէն Մեծ Կղզի հասնելու համար։ Ա. անգամ հասաւ Բանձիրի պէյի «Տարարէն»ը, սակայն որովհետեւ նաւասարի մը կողմէ կը վարուէր մրցանակը չտացաւ որովմրցանակը առաւ Մ. Սբաստրօի«Ճիւլիա» նաւակը։

ԺԱՆՏԱՒՏ. — Ցունիս 19ին, 20ին և 21ին Աղեքսանդրիոյ մէջ 1 դէպք ով Ասիրուի մէջ 1 դէպք։

ՆԱՀՈՒԷԻ գինը երկու ֆրանք բարձրացաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ թերթ մը կը գրէ թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է գերման վարժարաններէն և բարեգործական հաստատութիւններէն տուրք չի պիտի առնուի, ինչպէս նաեւ անոնց համար եկած ապրանքները մաքսէ ազատ պիտի ըլլան։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊՂՏՈՒՄԻ ՊԱՏԻԺ. — Միսիսիպի Փօլիթիսա գաւառակին բնակիչներէն Ցոյն բալիգարեա մը՝ սիրունիկ հելլենուհիի մը հետ գործը կ'ելնէ ամուսնութեան պատրուակով. սակայն կ'երեւայ թէ իր սիրային չոգին չատ առատ ըլալուն՝ աղջկան գերդաստանը ուշադրութիւն գայեր և դատ են բացեր յիշուած երիտասարդին դէմ։ Արարքը հաստատած ըլալով տեղին դատարանին կողմէ տղան 2 ամիս բանտարկութեան և 30 ոսկի տուգանքի կը դատապարտուի զոր պիտի վճարէ աղջկան՝ իբր փոխարինութիւն՝ անոր կուսութենէ զրկուելուն։

ԿԵՂՄ ՓՈՒԼԵՐ.— Ոստիկանութիւնը նախընթաց օր ձերբակալեց Պոտոս և Եօրսան անուն երկու անձեր որոնք այլեայլ արժէքներով փուլեր ծախել կը ջանային անցորդներուն։ Փուլերը կը քննուին՝ կեղծ ըլլալնին հաստատելու համար։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ.—Սամսոնի դրօշը կրող առագաստանաւ մը, վերջերս Իզմիր գալու ատեն, անծանօթ չոգեանաւի մը հետ ընդհարելով ընկղմած էր իր բեռով։ Իզմիրէն իմաց տրուեր է Սամսոնի իշխանապետութեան թէ խոշոր խարդախութիւն մը կայ այս արկածին մէջ, թէ Սամսոցի վաճառական մը այդ առագաստանաւին մէջ իր ունեցած չինու կերպով «մեծաքանակ» ապրանքը ապահովագրել տալով, դիտմամբ ընկղմել տուած է։ Սամսոնի իշխանապետութիւնը այս ամբաստանութեան վրայ յիշուած վաճառականը և եղբայրը ձերբակալելով, հարցաքննութեան ենթարկեց

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Սուրիական Տրիպոլիսի նամակատուէն 1700 ոսկինոց մանտա-բոսթեր գողցուեր են։ Լումայտիոս մը որուն տրուած էին այդ մանտա-բոսթերները, անմիջապէս իմաց տուեր է սուրիական Տրիպոլսոյ ոստիկանութեան։ Գողութեան հեղինակը Իզմիրի մէջ ձերբակալուեր է կ'ըսուի։

ԽՂՃԱՄԻՏ «ԲԵՐՈՒԶԸ».— Անցածները Ղալաթիոյ Արքատի փողոցին Բերուզի հանրատունը 16 տարու Քաթինա անուն աղջիկ մը կը ներկայանայ, և կ'ուզէ հոն մնալ, սակայն Բերուզ հանրմ, նկատի առնելով աղջկան պզտիկութիւնը կը մերժեցնայ և ոստիկանութեան լուր կուտայ։ Խնդիրը կը քննուի որմէ կը հասկցուի որ աղջիկը Իսկիլիտար հայու մը կողմէ բռնաբարուած է։ Բռնաբարողը կը փնտռուի։

ՀՐՁԻԳՈՒԹԻՒՆ.—Կէտիք-Բաչա Թիւրգենճի փողոցին, մէջ նախընթաց գիշեր հրձգութիւն մը պատահեր է Թաղունի և Մաննիկ անուն երկու Հայ ընտանիներու տուներուն մէջտեղէն հրդեհ հանելով, բայց ոստիկանները և ուրիշներ հասնելով, աղէտքին առաջքը առին։ եղած քննութիւններէն հասկցուեցաւ թէ հրդեհը թշնամութեան արդիւնք էր։ Ուստի Գէօսի Եորկի և ընկերը՝ Իզզէդ ձերբակալուեցան իբր կասկածելի։

ՍՈՒՏ ԵՐԴՈՒՄ ԸՆՈՂ ՄԸ.—Նախնիքեան Անտոն աղա, գրաւաճառ Թօզլեան Առաքել էֆ.ի վրայ ունեցած պահանջին համար ծովային առեւտրական դատարանին առջև, «%0 Ձեր աւելի տոկոս չառի» ըսելով երդում ըրած էր։

Առաքել էֆ. ,Նախնիքեանի դէմ սուտ երդման դատ բացած էր։ Ընդհ. դատախազութեան պաշտօնեաները Նախնիքեանի գործատեղին գալով տետրակները պահանջեր են։ Սակայն յիշեալը առարկեր է թէ տետրակները, թէ ուրիշին հաշոյն կը գործէ։ Ցետոյ եղած ստիպումներու վրայ գզրոցէն տետրակները մէջտեղ ելլելն, որով ստութիւնը կը հաստատուի։ Հարցաքննիչը աւելի հին թուականով տետրակները կը պահանջէ, ամբաստանեալը դարձեալ կ'ուրանայ և վերջը կը յայտնէ թէ հին տետրակները բոլորն ալ այրած է։ Ի վերջոյ այդ տետրակներն ալ պահած տեղէն կը գտնուին ուր կը տեսնուի թէ % 18, 21, և 24 տոկոս առած է։

Այժմ յիշեալ Նախնիքեան իբր վաշխառու և իբր սուտ երդում ընող ամբաստանիչ Ատեանին որոշումով կը դատուի։ Դատարանին ներկայացած են 10է աւելի վկաներ որոնց ամէնքն ալ կը հաստատեն ամբաստանեալին օրինական տոկոս առնելը։

ԿՈՐՍՈՒԱՆ ՏՂԵԿ

Հինգ տարեկանի մօտ զաւակ՝ Բաղդպ, անցեալ ուրբաթ հեռացած է Ուն Գաբանի Աթլամա Թաշիի տունէն և մինչեւ այսօր չէ վերադարձած, ով որ տեսած է, թող հաճի զայն յանձնել տունս և ընդունիլ գոհացուցիչ նուէր մը։

Բարձր Դրան պաշտօնատուն
ոստիկան
Բ. կարգի ԳՕՄԻՍԷՐ ՆԱԶԻՖ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ Տ. Ցովհաննէս եպիսկոպոսի իր թեմէն՝ Պրուսայէն դժգոհանքը աւանդական դարձած է։ Ուհիմա իր Պոլիս գալովը՝ այդ ծանօթ աւանդութիւնը խօսքի նիւթ կը դառնայ նորէն, և ամէն մարդ որ կը հետաքրքրուի Արշարունի եպիսկոպսով կամ Պրուսայի առաջնորդական գործով, անպատճառ բան մը կը մտածէ այդ մասին, ի նպաստ եպիսկոպոսին, կամ հակառակը։

Ուշադրութեան արժանի կէտ մը կայ, Արշարունի եպիսկոպոսին Պրուսայէն հեռանալու փափաքին մէջ, կէտ մը՝ որ քիչ կամ շատ, կը պաշտպանի նաեւ մեր բոլոր առաջնորդներու ընթացքին։

Պրուսան կրնայ շատ փառաւոր տեղ մը ըլալ, իր բնական դիրքովը, ջերմուկներովը, «սէթ»ովը, հովասուն ծառերովը և պարտէզներովը, ինչպէս նաև Պրուսացիները, կրնան պատուական մարդիկ ըլալ, իրենց ամէն հանգամանքներովը ,բայց խնդիրը ան է որ ,Արշարունի եպիսկոպոս Պրուսայէն չթաղուիր, ամէն օր Նոր գանգատ մը կ'ունենայ, Նոր զժգոհանք մը կը ստեղծուի իրեն համար։ Եպիսկոպոսին մատնին կը գողնան, եկեղեցիէն կենաց Փայտի երկու հարիւր ոսկինոց զարդը կը գողնան, վերջապէս տուլիկ չեն տար իրեն։ Արդէն եպիսկոպոսն ալ սիրահար Գրնալը կղզիին, գարունը ծայր տուածին պէս, ծիծեռնակներուն հետ ինքն ալ Պոլիսը կը գտնէ։ Հիմա մեր ուշադրութիւնը գրաւող կէտը սա՝ է որ, երբ Պրուսայի Առաջնորդը Պրուսայէն գանգատելու այսքան պատճառներ կ'ունենայ, և փուլի վրայ նստածի պէս կուգայ իրեն Պրուսան, և միւս կողմէ ալ այնքան շատ ընտրելիներ կը ներկայանան Ջերմուկներու քաղաքին, ինչ պատճառ կայ զինքը անպատճառ հոն գամելու։

Որչափ որ ալ եպիսկոպոսական պարտաւորութեանց մէջ, կան այն տեսակ պայմաններ՝ որոնցմով հովիւ մը չկրնար առանց հարկեցուցիչ բանաւոր պատճառի երեսի վրայ ձգել իր հօտը, բայց միւս կողմէ, նկատի առնելով որ, այդ տեսակ բաները կղերականներուն կողմէ յարգուած չունին շատ, հիշդ չէ եպիսկոպոսը բռնադատել անպատճառ Պրուսա փակուիլ մնալու։

Միւս կողմէ, մանաւանդ որ, Արշարունի եպիսկոպոսը, կ'ըսուի ,թէ փափաք կը յայտնէ Պուլկարիոյ առաջնորդութիւնը ստանձնելու, հոնտեղի օգը իր առողջութենը անմահական կերպով յարմար գալուն համար։

Արդ, քանի որ թեմական զանազան պատճառներով, և գլխաւորաբար Պրուսայի օդը Արշարունի եպիսկոպոսին յարմար չգալուն և Պուլկարիայինը չա՞ս յարմար գալուն համար, եպիսկոպոսը չուզեր տիրիկ ընել հոն, պատճառ մը չենք տեսներ մենք, որ Սրբազանին փափաքը տեղը չտարուի, որովհետեւ երբ Առաջնորդ մը իր զբաղուած տեղին մէջ ո և է կերպով չի կրնար հանգիստ ընել, համոզուեցէ՛ք որ իր թեմին ժողովուրդն ալ ամենեւին չի կրնար օգտուիլ իր հովուութենէն, և տիրակ կը գուշակէք թէ ազէկ չըլլար։

Մենք կը մտածենք թէ, երբ եպիսկոպոսը անպատճառ ատանկ ընել կ'ուզէ, պէտք է փափաքը տեղը տանիլ։

Գալով Պրուսացիներու վիճակին, վայրկեան մը անգամ պէտք չկայ վրդովելու, որովհետեւ Պրուսա անանկ տեղ մըն է և իր ժողովուրդը, կը հաւատանք, այն տեսակ սքանչելի մարդիկ, որ ո և է առաջնորդական գործի փափաք ունեցող եկեղեցական, վազվզռտելով կ'երթայ հոն, եթէ առաջարկ մը ըլայ։

Եւ եթէ օրինակով մը խօսիլ պէտք ըլլայ, ցոյց կուտանք Ցակոբեան Տ. Վահան վարդապետը, որ չատ յարմար ընտրելի մը կրնայ ըլալ Պրուսայի առաջնորդութեան, ուր կրնայ, իր ճանչցուած կարողութեամբը, հեզահամբոյր բնաւորութեամբը և ձեռներէցական մեծ ոգւովը ամէն կերպով օգտակար դառնալ Պրուսայի թէ՛ եկեղեցիին և դպրոցներուն, որոնք պէտքը ունին քանիրուն առաջնորդի մը հսկողութեան, որպէս զի եկեղեցիին մէջ կենաց Փայտի թանկագին քարը տեղէն չթռի, մատնիներ չգողցուին, և ատոնց բոլորին արդարացումը դատարկ պատճառաբանութիւններ չըլլան։

Գոնէ Պրուսայի առաջնորդութեան այս պարագային օգտակար պիտի ըլլար յարգել Արշարունի եպիսկոպոսին փափաքը, ըրելով զայն ուզած տեղը, և իր տեղը ղրկելով Ցակոբեան Տ. Վահան վարդապետը, որ ինչպէս յայտնի է, չուզեր Պուլկարիա երթալ, թերեւս հոնտեղի օդն ալ իրեն յարմար չի գալուն։

Պատրիարքարանը ինչո՞ւ արդեօք պէտքը կը տեսնէ ստիպելու Արշարունի եպիսկոպոսը որ անպատճառ Պրուսա մնայ, երբ Վահան վարդապետ Պուլկարիա երթալ չուզեր՝ Արշարունի եպիսկոպոսը կ'ուզէ, և Արշարունի եպիսկոպոս Պրուսան չուզեր ու Վահան վարդապետը կ'ուզէ։

Պաշտօնեաներու փոխանակութիւն մը պարզապէս, որ կը կարծենք թէ պէտք մեծապէս օգտակար պիտի կրնայ ըլլալ թէ՛ երկու եկեղեցականներուն և թէ իրենց հովուելիք հօտին։

Ս. ԵՂԻԱՆ ԷՅՈՒՊԻ ՄԷՋ

Ինչպէս արդէն գրած էինք, յունիս 9ի կիրակի առաւօտ, Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը Էյուպի նաւամատոյցը ժողովրդեան բազմութիւն մը կը ձգէին։ Ասոնք ուխտաւորներ էին, որոնցմէ ոմանք միմիայն մատաղ ուտելու յոյսով կ'երթային, այլք Ս. Եղիայի բարեխօսութեամբ իրենց պէտքերն պէտքն գտնելու։

Վերջապէս ամէն ոք փափաք մը ունէր այդ մռայլեալ թաղը գէթ տարին մէկ անգամ այցելելու ,աչքը առնելով այն երկար զառ ի վերը, որ մարդս քարինքի հեղեղներու մէջ կը թողու։

Թաղին ժողովուրդը՝ հակառակ իր աղքատիկ վիճակին, յաջողած էր այս անգամ եւս հանգանակութեամբ եղ մը գնել, յորմէ զանազան համադամ կերակուրներ պատրաստելով, ճոխ սեղան մը պատրաստելով ամէն դասակարգի տրամադրութեան ներքեւ դրած էր։

Գովելի և բարի սովորութիւն մը կը գտնեմ այս, որով կերպով մը թաղին կարօտ անձերը մէկ քանի օրեր կերակրուած կ'ըլլան։

Վեհապետեան Տ. Մկրտիչ Սրբազան, որ այսօրուան պատարագիչն էր, պերճ քարոզով մը մխիթարեց ժողովուրդը, և վեր հանեց Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ ջանքերը, որոնց չնորհիւ թաղը միշտ բարելաւութեան մէջ կ'ընթանայ։

Դիտելու արժանի էր նաեւ Թաղ. Խորհուրդին անդամներուն կողմէ անխըտրաբար բոլոր ուխտաւորներու ցոյց տրուած սիրալիր ընդունելութիւնը։

Ի մի բան իւրաքանչիւր ոք յօժարակամ իրենց լման եկեղեցիին նուիրելով՝ մեկնեցան գոհ սրտիւ իրենց հետ տանելով Սուրբ Եղիայի մատաղին յիշատակը։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅԱԿ ժողովուրդին նպաստը խնդրուած էր ասկէ առաջ, գաւառական որքանցները արհեստանոցի վերածելու համար։

Եգիպտոսի Գաւառային Վարչութիւնը նկատի առնելով որ Աղքատախնամ և որբախնամ վեց մարմիններ գոյութիւն ունին հոն, որոնք չարունակ որբախնամ գործին համար նպաստ կը խնդրեն ժողովուրդէն, և նկատելով նաեւ որ եթէ այդ մասին ժողովուրդին դիմումը ըլլայ, տեղային նպաստի գործը պիտի վնասուի, անյարմար դատեր է առ այժմ նոր կոչում ընել ժողովուրդին։ Այդ որբախնամ մարմինները, իրենց հաւաքած տարեկան նպաստէն բաժին մըն ալ Պատրիարքարանի Նպաստից Մնտուկին հաներ և Պոլիս ղրկեր են։

ԿԱՐՆՈՑ Հայ-Հռոմէականներու վարժարանը մայիս 27ին փակուեր է։ Ծնողները կը պարտաստուին եղեր մեկնելու քաղաքէն, ուստի, կաթոլիկ ազգայիները գրեր են հոս խնդրելով որ թող չտրուի իրենց վարժարանին փակման։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆԻ ուսուցիչներէն Ճիյէրեան էֆ., հետը առած հինգ սաներ Սրբակիր մեկներ է, ուրէք ինք խարբերթ և տղաքն ալ իրենց տեղերը պիտի երթան։

ԿԱՐՆՈՑ եկեղեցապատկան խանին պայմանագրութիւնը մայիս 27ին սարգրուելով, ձեռնարկուեր է շինութեանը,

Տեղւոյն առաջնորդական փոխանորդ Վահանեան Տ. Ներսէս քահանային նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեր է, կարգադրելու համար դրամական խնդիրը,

ՄԱՑԻՍ 26ին տեղի ունեցեր է Տրապիզոնի Գաւառական ժողովին պակաս 10 անդամներուն ընտրութիւնը, հեռաւեալ կերպով. — Տիրաք Ցովհաննէս Մախոխեան, Ցարութիւն Մահանեան, Գէորգ Տիրատուրեան, Կարապետ Պոյաճեան, Մկրտիչ Գարակէօզեան, Ցակոբ Գրիգորեան, Կարապետ Զրաքեան, Մկրտիչ Մինասեան, Խաչիկ Զօլաքեան, Եռովք Մարանեան։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ եկեղեցւոյն հիմնարկէքի արարողութիւնը տեղի ունեցեր է յունիս 2ին, ներկայութեամբ տեղւոյն կուսակալ՝ Վսեմ. Դատարի պէյի և բարձրատիճան պաշտօնատարներու և Հայ երեւելիներու։

Մեծապատիւ Տիրաք,

Տեղւոյս Ազգ. վարժարանի ամավերջի ընդ. հարցաքննութիւնները պիտի սկսին, մասնաւոր յայտագրին համաձայն, յառաջիկայ հինգշաբթի օր 13 Ցունիս. Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի խնդրել որ հաճիք ներկայ գըտնուիլ, որոշեալ օրեր Ս. Սահակեան Ազգ. վարժարան և ծանօթանալ աշակերտաց կրթական վիճակին։

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Հոգ. Ազգ. Երկ. վարժարանաց
Աթենապէտ Գ. ՁՕԼԱՔԵԱՆ — Աթենապետի Պ. ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

Գոնիա, 10 Ցունիս 1902

Ցունիս 13 Հինգշաբթի
Կրօնք և բարոյ. Բ. Տարր.— Հայերէն Ա. Բարձր.—Հայ. Ա. Տարր.— Իրագիտ. Բ. Տարր.

Ցունիս 14 Ուրբաթ
Կրօնք և Եկեղ. Պատմ. Ա. բարձր. — Թուրք Բ. Միջ.—Թուրք. և Երկրչփ. Ա. Տարր.—Թուրք. Բ. բարձր.

Ցունիս 15 Շաբաթ
Կրօնք և Բարոյ. Ա. Տարր.— Ֆռանս. Բ. Տարր.—Եկղ. Պատմ. Ա. բարձր.— Քաղաքացիական կրթ. Ա. Միջ.

Ցունիս 16 Կիրակի
Կրօնք և Եկեղ. Պատմ. Բ. բարձր.— Թուրք. Ա. բարձր.—Հայ. Բ. բարձր. և Գրագիտ. Պատմ.

Ցունիս 17 Երկուշաբթի
Ֆռանս. Ա. Միջ.—Եկղ. Պատմ. Բ. Միջ. Քաղ. կրթ. Բ. Տարր.— Եկեց. Պատմ. Ա. Միջ.

Ցունիս 18 Երեքշաբթի
Կրօնք և Բարոյ. Ա. Միջ.— Իրագիտ. Ա. Տարր.— Թուրք. և Երկրչփ. Բ. Միջ.—Թուրք. Ա. Տարր.

Ցունիս 19 Չորեքշաբթի
Պատմ. Ընդհ. Բ. բարձր.—Թուրք. Բ. Տարր.—Թուրք. Ա. Միջ.—Քաղ. կրթ. Բ. Միջ.

Ցունիս 20 Հինգշաբթի
Կրօնք. և Բարոյ. Բ. Միջ.—Հայ. Ա. Միջ.—Աշխարհ. Ա. բարձր.— Ֆռանս. Ա. Տարր.

Ցունիս 21 Ուրբաթ
Ֆռանս. Բ. բարձր.—Պատմ. Օսմ. Ա. բարձր.—Հայ. Բ. Միջ.—Տոմար. Ա. Բարձր.—Թուրք. Ա. Միջ.

Ցունիս 22 Շաբաթ
Հայ. Բ։ Տարր.—Բնագիտ. Բ. բարձր. —Եկղ. Պատմ. Ա. Տարր.— Աշխարհ. Բ. Տարր.

Ցունիս 24 Երկուշաբթի
Ֆռանս. Բ. Միջ.—Տոմար. Բ. բարձր. —Քաղ. Կրթ. և Բարոյ. Ա. բարձր.— Աշխարհ. Բ. բարձր.

Ցունիս 25 Երեքշաբթի
Երկրչփ. Բ. Տարր.— Աշխարհ. Ա. Տարր.—Եկղ. Պատմ. Բ. Տարր.

Ցունիս 26 Չորեքշաբթի
Աշխարհ. Բ. Միջ.—Երկրչփ. Ա. բարձր. —Բնագիտ. Ա. Միջ.— Ֆռանս. Ա. բարձր.— Օսմ. Պատմ. Բ. բարձր.

Ցունիս 27 Հինգշաբթի
Թուրք. Բ. Տարր.—Բնագիտ. Բ. Միջ. —Աշխարհ. Ա. Միջ.— Բնագիտ. Ա. բարձր.— Երկրչփ. Բ. բարձր.

Ցունիս 28 Ուրբաթ
Երկրչփ. Ա. Միջ. Թուրք. և Գրագիտ. Բ. բարձր.—Թուրք., Ա. բարձր.— Քաղ. Կրթ. Բ. բարձր.

ԾԱՆՈՒ.— Հարցաքննութիւնները կը սկսին ամէն օր առաւօտեան ժամը 1ին և միջօրէէն ետքը՝ ժամը 6ին։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՍԽԱԼԻ ՄԸ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԵԱՄԲ

Կարդացի օրաթերթի մը մէջ իրազեկ անձի մը կողմէ գրուածը՝ Մէջբէի վարժարանին խնամակալութեան նկատմամբ։ Այդ իրազեկ անձը փոխանակ այդ նկարագրութիւնը ընելու, աւելի աղէկ ըրած չէր ըլլար յիշելով խղճմտորէն աշխատող այն անձնաւորութիւններու անունը, որոնք եղած են հիմնադիրն ու հոգաբարողը վարժարանին։ Այսու ամենայնիւ չի յուսացուիր ալ թէ ուշադրութենէն վրիպած ըլլայ։ Գէշ գաղափար մը տուած չը՞ըլար իրազեկ ամբողջ համայնքին գնահատումն և դատողութեանը վրայ, երբ չլսաել կ'ուզէ վարժարանական զարգացումի տրամադրութիւնները։

Գանք իրազեկի գրուածքին բացատրութեան։ Վարժարանի կազմակերպութեան սկսած է գրեթէ 4 տարի առաջ Արժ. Տ. Գարեգին Հայր՝ ազգութեամբ քանի մը հոգիներու, որոնք աշխատած են կարելի եղածին չափ վարժարանը իր բարգաւաճ վիճակին հասցնել։ Վճարած են ամբողջ պաշտօնեաներուն ամսաթոշակներ, նորոգած են երկաթ վարժարաններուն պէտք եղած մասերը, նոյնպէս գրասեղանները և այլեւայլ գրութեան քարտէսները, աշխատած են վարժարանի աշակերտներուն թիւը կրկնապատկելով 500ի հասցնելու, յաջողած են օտար վարժարան յանձնող աղգային մանկտին վարժարան բերել ու կարօտ և աղքատիկ աշակերտաց թոշակագնի վճարման համար պաշտպան գտած են, ընտրած են իրենցօժանդակ մասնախումբ մը աշխատելով նպաստելու համար վարժարանի ծախուց։ Այս ամէնը գործադրելէ ետքը, 50 ոսկի յատկացուցած են դպրոցին գիրք առնելու համար։ Խմագրած են վարժարանի կանոնագիր, ուսման ծրագիր և իւրաքանչիւր քառամսեայի համար յայտագրեր։

Նախորդ խնամակալութեան այնքան գովելի և յիշատակելու արժանի եղող աշխատութիւնը անլոյս քօղի մը տակ պահել անիրաւութիւն մը չէ՞ արդեօք։

Կոչում կ'ընեմ Պ. Իրազեկին որպէս զի այսուհետեւ արդարութիւնը և ճշմարտութիւնը միայն հիմ դնէ իր գրուածքներուն մէջ։

Լ. Գ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ Վ.ԱՃԱՌԱԿԱՆԱՑ

Բ. ՀԱՅՈՐԻ Ե. ՏԵՏԵՐԱԿԸ

Բրինձի վաճառատնութիւնը։—Անուղղիր մրցում

Արհեստներ՝ Կաչեգործութիւն.— Առեւտրական տետրակներ և ընկերութիւններ.—մետաքսի վրայ.— Թուրքիոյ գործերը.— Առեւտրական բառարան (Անգլիա)

Այս օգտակար հրատարակութիւնը, որ վաճառականութեան զարգացումին ծառայելու կոչումն ունի, հետզհետէ շահեկան կը դառնայ իր ճոխ պարունակութեամբ։ Կը յանձնարարենք ամէն անոնց, որոնք առեւտրական գործերով կը զբաղին.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 22 յունիս.—Ֆրանց Ժօզէֆ կայսրը Տրէզտա ուղեւորեցաւ՝ Սաքսոնիոյ թագաւորին յուղարկաւորութեանը ներկայ գտնուելու։ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքայազնը Լոնտոն ուղեւորեցաւ՝ Իտուարտ Է.ի թագադրութեանը ներկայ ըլլալու։

ՏՐԷԶՏԱ.—Սաքսոնիոյ նախարարները, այսօր, հաւատարմութեան երդում ընին Կէօրկ թագաւորին որ այդ առթիւ բանախօսութիւն մը արտասանելով, ըսաւ թէ պիտի պահպանէ հիմնական օրէնքը և պիտի հակէ անոր վրայ։

ԼԸ ՄԱՆ.—Նախագահ Մ. Լուպէ, նախարարապետ Մ. Բոմպ և պատերազմական նախարար Անարէ զորավարը հոս ժամանեցին՝ ստուար բազմութեան մը կողմէ խանդավառութեամբ ընդունուելով։ Ներկայ գտնուեցան մարմնամարզի Ընկերութեանց միութեան կողմէ տրուած հանդէսին։ Իրիկուան այդ միութիւնը սեղան մը առաւ ի պատիւ Մ. Լուպէի ու նախարարներուն։ Մ. Լուպէ, պատասխանելով քաղաքապետին կողմէ իր կենացը պարպուած բաժակին, բաւեթէ օգտակար է որ Հանրապետութեան նախագահը զերծ ըլլայ իր իշխանութեանը դէմ եղած քննադատութիւններէն, իշխանութիւն որուն պէտք ունի երբ Ֆրանսայի անունով կը խօսի։ Մ. Լուպէ խօսքը աւարտեց պահանջելով հանրապետականներէն ինքզինքին նուիրել անյիշաչարութեան, միութեան և խաղաղեցուցման ծրագրին։

ՔԱՍԱՆՕ ԱԼԼ՝ ԻՈՆԻՕ (Քոլէնցա, Իտալիա).—Առտուն երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ՝ ատարերկեայ ահագին որոտումներով. սակայն որ և է արկած չպատահեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ թագաւորը աղէկցած ըլլալով, երկուշաբթի Լոնտոն պիտի վերադառնայ։

ՄՈՆԹՈՊԱՆ.—Մ. Տէլթիլ, արմատական, ծերակուտական ընտրուեցաւ Թարէն և Կարոնէն։

ՕՏԵՍՍ.—Թոլսթոյ, գրեթէ ապաքինած, վաղը, յունիս 23, Խրիմէն պիտի մեկնի։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆոր-սը-Ֆրանսէն կը հեռագրեն թէ քաղաքը հանդարտ է և թէ չրջակայ դաշտերուն մէջ աշխատութիւնը վերսկսած է։ Հրաբուխները միշտ առատ մուխ կ'արձակեն։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ Երեսփ., ժողովը 16ի դէմ 98 ձայնով հաւանեցաւ կառավարութեան ներքին քաղաքականութեանը։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԿԱՐԻՆ.—*** չարունակելի յօդուածներ, չաթթներով տեսութիւններ չենք կրնար հրատարակել որչափ ալ շահեկան ըլլան անոնք։ Ընթերցողները չեն կարդար, կարճ, կըրուկ, ամփոփ յօդուած կ'ուզեն, անանկ մանկավարժական յօդուածներ մանաւանդ՝ բնաւ չի կարդացուիր, ընթերցողը չի կարդար, վարժապետները երբեք չեն կարդար. հետեւաբար ներեցէք մեզ եթէ ակամայ՝ չհրատարակենք ձեր դրութիւնը։

ՍԱՐՐԱՓԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ում. տիւն ագչ. գաբ.	29—01
» » էն եիւքէք	29—08½
» » էն աչաղը	29—
Բումէլի չրմէնդ. ագչի գրնտ.	113—50
» » էն եիւքէք	114—50
» » էն աչաղը	113—50

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյի ագռիոնը Օս. լիր.	—
Միկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—89
Թրամվայ	5—37
Ժուիանս	1—42
Օպլիկասիոն Թրամվայ	485—
Ասիւրանս	3—42
Գօրբօրասիոն	0—08.6
Գումէրբիալ	0—09.6
Լօրիսմ	73—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	423—50
Թրանսվասլ	150—
Բրխթըմ Թաւվիլթը	493—
Անսաօլը ջըմ ագսիոնը	10—95

ԱԳԱՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղ.ան	ղ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—05
Մէթալիք	102—
Խնկիլիզ լիրասը	110—09
Ֆրանսըզ ալթունը	87—26
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—57

—

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 22 յունիս

Ինկ. էհամը Ինկ. լիրասը	96—56
Օսմ. էհամը գաբանաը	26—12
» » Բ	28—25
« » Գ	52—
Օսմանլը Պանգասը	12—75
Մըսրը Տուլ. մութթահրաէ	108—25
Պուլկար խութիդրաը	91—
Գամպիո Բարիզ 3 այ վաթէ	25—37½
Թրանսվասլ	6—26
Շարթրէթ	3—75

Բարիզ 22 յունիս

Ֆրնս էսկ. 3% ֆր.	101—67
Եէնի Օսմ. էհամը գաբանաը	26—85
Բումէլի չրմէնտրֆէրի	115—
Օսմանլը Բէյթիսի էհամը	323—
» Պանգասը	573—
Դիբիսի Լիոնէ	1058—
Իթալիա էհամը	103—47
Բուիորիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթոման	527—
Սբանեօլ	81—70
Թրանսվասլ	154—50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	110—50
Շարթրէթ	97—

—

Գ Ա Մ Պ Ի Օ

Լօնտրա	110—17
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—80
Ֆիօրէն Մանտա	21—78

ԶԱՑ ՊՕՆՕ

Ֆի 5 յունիս սէնէ 1902 թարիխլու երկիրմի եէտի լիրաի օսմանլի հավի Աթթարեան նամբնա մուհարրեր վէ զիյրի Սարբեան վէ Գաերքճեան վէ Գօչումեան իմզալարբյա պուլունան պիր գրքա էմրէ մուհավվէլ պօնօ զայ իտրլտիեենտէն, հիւքմիւ օլմադըք իլան օլունուր։

Ց. ԳՕԶՈՒՄԵԱՆ

Զարչուի Քէպիրտէ Տուա մէյտանը ճիվարընտա Գաֆաֆլար սօգաղընտա 11 նոնմէրօլու տիւքքեանտա սաքին իքէն, իքինճի մահքէմէի Թիճարէթէն իֆլասընա հիւքմ օլունմուշ օլան էնիշթէ Մէհմէտ Լութֆի էֆենին խուսուսաթը իֆլասիեէսինին րուէէթ վէ թէսվիեէսի զըմնընտա տավա վէքիլլէրինտէն Գէորգ Ալիքսանեան էֆ. էսալէթէն սէնտիք թաեին դըլընմշ օլտուզունտան, միւֆլիսը մէրգում զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլարըն գանունամէի թիճարէթին 199 վէ 200ինճի մատտէլէրի մուճիպինճէ թանգիգը տուեուն իյուն թարիխը իլանտան իթիպարէն, 21 կիւն զարֆընտա մնէտաթընը մահքէմէ քեամիպինճէ թէսիմ էյլէմէլերի վէ միւտաէթը մէզքիւրէ խիթամընտան սօնրա 3 կիւնտէ, եանի 1317 սէնէսի թէմմուզունըն պիրինճի բազար էրթէսի, իքինճի սալը, իւչինճի չարշէնպիհ կիւնլէրինտէ իքինճի մահքէմէի Թիճարէթին իֆլաս օտասընա կէլէրէք, սէնտիք էֆ.լէր մուվաճէհէսինտէ ալաճագլարընը իսպաթ վէ գայտ վէ թատրիգ իթիարմէլէրի վէ միւտաէթը մէզքիւրէտ իսպաթը վիճուտ իտէմէկէն ալաճագլըար հագգընտա գանունը մէզքիւրըն 210ընճը մատտէսինտէ թէվֆիքէն մուամէլէ օլունճաղը իլան օլունուր։

ԺԻՒԺ ԳՕՄԻՍԷՐ

10 Հաղիրան 1318

ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԻՆԱՍԻ ԷՖԷՆՏԻ

ՓԱՍԱՓԱՆ

Կառավարութեան մօտ Եուսուֆ օղլու խանը, Ն. 18 ԻԶՄԻՐ,

Այս ծանօթ փաստաբանն որ ասկից առաջ Գրգաղաճ հաստատուած էր, այս անգամ իւր գրասենեակն փոխադրած է Իզմիր Եուսուֆ օղլու խանը։ Կը տեսնայ ամենայն ստուգութեամբ, օրէնքի սահմանին մէջ, ամէն դատական, վաճառականական գործեր թէ Հուգուգի, Թիճարէթի Շերիյէ և թէ ամէն պաշտօնական սենեակներու վերաբերեալ գործողութիւնք։ Կը յանձնարարենք միւեալ էֆէնտին յարգոյ հասարակութեան։

Գ. ԷՐՄԷՆԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՃԻՒՐ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷԲՕՋԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօբալեան խանընտա Ն.՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընդն էսկի նամ վէ չէօհրէթ վէ իւնլան վէ մէքթանը ասլա թէպտիլ օլունմամշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինդիպաթ վէ ինթիզամը իտարէի իսթիքամ իլէ միւֆիթէխիր տիր։

Թօբալեան խանընտաքի մաղազա միւստախտէմէրինտէն պաղըլարընդն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլն միւճէտտէտէն այմշ օլտուգլարը էլէ պիսէ մաղազալարընդն՝ Թօբալեախանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իլթիրաք վէ միւնասիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմասընդն, միւհիբէրէմ միւշթերիլէրիմիզին իղֆալ օլունմաեարագ Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլերի թավսիէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԼԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Ակռաներու խանգարումները անտանելի ցաւեր պատճառելով ծամողութիւնը կը դժուարացընեն, ուրկէ յառաջ կու գայ ստամոքսային տկարութիւն, որուն հետեւանօք պէս պէս հիւանդութիւնք։ Հաստատուն ակռաներ ունենալու համար պէտք է դիմել իր ճարտար մասնագէտին՝ որ արհեստին տուած նուրբ միջոցներովը խընամելով, հաստատուն վիճակի մէջ կը դնէ զանոնք։

Այս կարգէն է Բերա Աղա ճամիի կողմը «Լիւքսէմպուրկ» սրճարանին կից 124 թիւ տունը բնակող Աստուածատուր ՄԻՆԱՍ էֆ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ, որ իր մասնագիտական ճարտարութեամբը և ուղղամտութեամբը արդէն շատերուն համարումը գրաւած ըլլալով, իրեն դիմողները ամէն կերպով գոհ պիտի մնան։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտեան մինչեւ կէս օր. կէս օրէն վերջը ինչպէս նաև կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։ Գինները խիստ չափաւոր են. աղքատներն ալ ձրի կը դարմանէ։ 2—10

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մասնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Ուրիշը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրտին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացընելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեոն՝ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ դեղձումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն Օ vo-lècithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդհանուած էր Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէրա՝ Մեծ Փողոց Պոն Մարշէ դէմաց, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը Բերա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ քերտի հիւանդութիւններ և ակռաներ ըստ ամենայնի դրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտէն մինչ ցորեկ։ 25—12

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներուն մէջ 400է աւելի չքաղաքակիրթ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ԳՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻԾԻԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Գալաթիա՝ Գարաքէօյ թարմվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՈՒԷՍՏԵՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍԵՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՔՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ֆունկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Բեամիլէն Թէքէտիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գապու, Անանիատի խան, Ն՝ 20, 21, 22,

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըմագտա տըր

ԻՍԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուճ ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարընն սերմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ռէսթերընդի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ռէսթերընն բոգիպլէրինէ թէգիվվիւգ իթմիրմէյէ էն պէօյիւք թէյմինաթ տըր։

ՏՐ ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԸ ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտրգէճլար ճատտէսինտէ 97 նիւմէրօլու թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտիտ վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան տօլաեը զուհուր իտէն պիր չօգ խարբ եօլու իլլէթլէրինի միւշթէհիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալտ ուսուլ իլէ, հիչ ազրը հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իտէր։ Թէրէտիւտ իտէնլէրտէն՝ իւճբէթի խասթալըգլարընն չիֆսընտան սօնրա ալընտապիլիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրոբատա թասթիպ օլունան սօն ուսուլ իլգրէ, ֆրէնկի խասթալընընը թամ մուվաֆագիյէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ կէտն10ա գատար Կալաթատա Սանտրգէճլար ճատտէսինտէ, Գարագուշ օթէլի գարշըսընտա ամպասար տինքեանը իւլէրինտէ, 97 օմէրօլու թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գաորգիւղ՝ եկեղեցւոյ դիմաց Զըպուքճեան դեղարանը միջատասպան թարմ ու ազդեցիկ փոշի միշտ պատրաստ կը գտնուի գոնոցուցիչ գինով։

Տեր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՄՈՒԼԱԲԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷԷԻ ՕՍՄԱՆԻՑԷԷՏԷՆ ԵՐԳԱՆՄԸՇ ՎԷ ՖԻԼԹՐԷԼԷՆՄԻՇ ԷՆ ԱԼԷԱ

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքչէ բաեիհալը Օսմանը միւրէքքէպլէրի վէ սաիրէ մուխթէրիի Կիրիտի Արմէտ Շէվգը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իսթիրա իտիլէն«ֆիլթրէ» ալէթի վասթասը իլէ, ուսուլը ֆէնենիսի տարիէսինտէ եգանմըշ վէ սիզիւմիշ վէ մտտեի իսլալ իտէճէք հէր նէվի մէվատտը էճնէպլիյէտէն արի վէ պէրի գըլընմըշ խալիս վէ նէֆիս զէյթուն եաղլարը մէվգբը ֆիրուխթա վաղ օլունմուշ տրը։

Պունուն խիպճընը ֆէննէն իսպաթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանը լիրասը վէրիլէճէկի տախի թէահհիւտ օլունուր։ Իշպու եաղլարընն կէրէք նէֆհատէթնի վէկերէք ֆիսթէտ էվվէնիյէթինի թէճրիպպէ իսթմէք իսթէէն էրպապը մէզագա՝ տէրունինտէ սթիգ եարբմ գըրէճ զէյթուն եաղընը հավի վէ չիչէնին ազդը մուխթէրիի կիրիտի Ահմէտ Շէվգը մէօրիի իլէ մէմհուր գաբալը չիչէկէրտէն պէհէր ատէտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տըր։

Եաղ իսկէլէսինդէ 29 նիւմէրօլու Նիգօլաքի Բաքատօրուլօնընն մաղազասընա միւրաճաաթ պուլրուլմասը իլան օլունուր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԷԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԱՌԱՐԿԱՅԷ, ԻՇԽԻՏՅԱԼԻ, ԹԷ ՄԻՆԼԱԼԸ ՖՐ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա	էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» »	եանկընն » » »	460,267,203
» »	» » բրիմի »	1,433,965

Էսմիւր Խէրիթէ վէ չօճուգլար իլիւն միւթէսիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա գագ իտէր։

Եանկընա էսրէր հէր նէվի պէնա վէ էշեա իւզերինէ սիկուրթա գագ իտէր։

Նոթէյնի ֆուլարընա էսրէր մալ, եվրագը նագտիյէ վէ վաքար սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897էէ 18%, 1898էէ 18%, 1899տա 16% թէմմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Հիրթէթին Պանքէրլէրը (Ֆէրուսատէթէ Գրէտի Լիոնէ, Լիոնտատա Անկլօ Աւսթրիական Պանգ, (Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իշիւն միւստահիտ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլըյոր Թիւրքիա իշիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սօգաղ, Ճէմիտ խան

Լ'ԻՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄԻՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՔՍԻՍԻ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիսէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նօմէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐՔԷԹԻ	ԷՕՄԻՐ ՇԻՐՔԷԹԻ
Սերմաեէ վէ իսթիեաթ 107,000,000 ֆր.	Սերմաեէ վէ իսթիեաթ 153,000,000 ֆր.
Սէնէնին մագպուզաթը 21,000,000 »	1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գրյմէթի 19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսահտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր

ԷՕՄԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն։

Ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Ալժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ԻՆ

Ֆ. ՊՈԼԻՍ

Թ-ճոպոլ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենա ուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ

Տեսակի ա ուութեան մասին՝ եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու դերազանց ածանութիւնը։ Փափաք ղներուն քաթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօսպաք և Կ. Ինճիճեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմաններու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՕ.—ՊՊ. Լաքառիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէն։
ՊՈՄՊԱՑ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռան Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։

ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բաօվատալ։
ՋՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայրիթիս Վասինի.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինս Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻԻՊ.— Պ. Մ. Քափուանս.
ՊԼՕՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պեարոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՕՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.

24—24

)(217)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻՒ ԷՖԷՐԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԱՎ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԿԵԱՆԴՔ

ԵՐԸՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԴ.

Մուրացիկներու վոհմակը իսկոյն պաշարեց Կատարեանները. տիկինին համար դեռ մեծ արժէք ունէին տասնոցները, չաբաթ մը առաջ կը դողար անոնցմէ իւրաքանչիւրին վրայ և սրանց երբեք գոհ չէր այս արտակարգ ծախքերէն, ուստի բնաւ չաղդուեցաւ մուրացիկներու ողորմելի վիճակէն և իրենց հացէին ուղղած սրտամերմոք բարեմաղթութիւններէն. սակայն օրիորդը որ ամէնէն աւելի կը ցանկար արժեցընել նոր կեանքն ու իրապէս վայելցընել հարստութիւնը, անմիջապէս բացաւ դրամապանակին բերանն ու ամենուն ալ մէկ մէկ տասնոց տուաւ։

Փողոցի մուրացիկներուն յաջորդեցին վաւերացուած մուրացիկները՝ գանձանակակիրները, որոնք հեռուէն տեսնելով փառաւոր կառքն և ուխտաւորներու առատաձեռնութիւնը, անլուր շողոքորթութիւնով ու բարեմաղթութիւններու գրաւիչ պաշարով ներկայացան կառքին զոր ապահովապէս ամենահարուստ ընտանիքներէ մէկուն ըլլալ կը կարծէին։ Օրիորդ Կատարեան սկսնակ ողորմոյի հաճոյքով մէկ մէկ քառասուններոց սահեցուց իւրաքանչիւրին ներկայած գանձանակին մէջ և այսպէսով արժանացան անհեւակայելի իրարանցումի մը զոր գանձանակակիրներ միահամուռ յարուցին իրենց շուրջ, փութկոտ օգնութիւններ շռայլելով անոնց կառքէ իջնալու պահուն։

Մինչ այս մինչ այն անթել հեռագիրը մինչեւ բանկալ հասաւ, ժամկոչները դրան առջեւի իրարանցումէն և կառքին ձայնէն սթափելով անմիջապէս եկեղեցիին դուռը վազեցին և փութացին հովանոցներն ու գաւազանները առնել ուխտաւորներու ձեռքէն, տիկին Կատարեան սակայն քան տարիի երկարատեւ կարօտ մը ետք ձեռք անցուցած մեծաքէ հովանոցը չի վստահեցաւ ժամկոչ խպարներուն յանձնել, օրիորդը որ հիմակուընէ իսկ ազնուականի հովեր առնել սկսած էր, անհոգութեամբ ներկայեց հովանոցը և վարպետութեամբ մը մօրը ձեռքին ալ յանձնելէ ետք, քառորդ մը ձգեց պընակին մէջ և երկու մոմ գնեց իրեն ու մօր համար, Արսէն ալ նոյնպէս երկուքնոց մոմ մը գնեց և անձայն հրաշքառով մտան տաճարէն ներս որ իրենց համար բացուած էր, քանի որ ուխտի օր չէր և ո՛չ ոք կար հոն։

Հին ջերմեռանդութիւնը կարծես պակած էր հիմա երեքին ալ վրայէն, և փոխանակ աղօթելու, աւելի կը խորհէին թէ ի՞նչ ընթացքով դուրս ելլեն, ի՞նչպէս կառք նստին, ի՞նչպէս բարեւեն որ չմատնեն իրենց նախկին խեղճութիւնը։ Տիկինը թէեւ քանի՛ անգամներ փորձեց «Հայր մեր» ըսել, բայց միտքը բոլորովին չփոթած էր ուրուզումը չէր թողլարեր իրենց մտամփոփ աղօթելու։ Վերջապէս մոմերը վառելէ և պատկերներուն առջեւ քիչ մը խաչակնքելէ ետք մեկնեցան եւ ընդհանուր յարգանքի մէջ երկուքնոցի նուէրով մը հովանոցները վերստանալով կառք նստան, Գատրգիւղցի ջոջ ընտանիքի մը պատանքը ձգելով եկեղեցւոյ բակը գանուողներուն վրայ։

Որոշեալ ժամուն հասան ժամադրավայր Բոնիոբոյին, ուր արդէն իրենց կը սպասէր Վահէ, տան միջնորդի մը հետ։ Պատկերահանը Բոնիոբոյին դունէն դիմաւորեց Կատարեանները եւ անոնց այլափոխութիւնը տեսնելով հիսաքանչ մնաց. սիրազեղ բարեւ մը տալէ ետք մօրը, օրիորդին ներկայացաւ, որուն գեղեցկութիւնը իր այս նոր արդուզարդին տակ կը փայլէր ամբողջ կատարելութեամբ։

—Զարմուհիներս շատ կը փափաքէին թէեւ անձամբ հսկել տան ընտրութեան, բաւ, սակայն նկատելով որ լաւ ընտրութիւն մը կատարելու համար մէկ քանի տուն պտըտիլ հարկ պիտի ըլլայ, որոշեցին ձեր ընտրութենէն ետք գալ նայիլ տան։

—Շատ չնորհակալ ենք էֆէնտի, ըսաւ Օր. Կատարեան, միշտ մաքուր խօսելու ձիգ ընելով, ինչո՞ւ նեղուին, արդէն երախտապարտ ձգած են մեզ իրենց այնչափ հոգածութեամբը։

Վահէ՝ միշտ հիսաքանչ մնալով աղջկան գեղեցկութեան վրայ, աւելի առաջ տարաւ տեսակցութիւնն ու օրիորդները պատրուակ բռնելով տասը վայրկեանի չափ խօսեցաւ Օր. Կատարեանի հետ։ Այս միջոցին ծառայողները, բաճիներով լեցուն պնակ մը ներկայած էին արդէն։ Ո՛չ աղջիկը, ո՛չ ալ մայրը գաղափար ունէին խմորեղէնի այս այլազան տեսակներուն վրայ, Արսէն բնաւ կերած չէր անկէ, ուստի Վահէի հրաւէրին վրայ երեքն ալ վերապահութեամբ կը շարժէին որ սխալ քայլ մը չառնեն։ Պատկերահանին կնահաճոյութիւնը օգնութեան հասաւ, Վահէ աւելի պատիւ մը ընծայած ըլլալու համար տիկինին, պնակին մէջ բաճիա մը առաւ ու կտրատելով ներկայեց անոր, ինչ որ չնորհակալութեամբ ընդունեց մայրը, բայց անոր ընծայած այս պատիւը նպատակաւոր էր, կ'ուզէր առիթէն օգտուիլ եւ օրիորդն ալ հիւրասիրել, ուստի փափկութեամբ մը խօսք ուղղելով անոր.

—Ո՞ր տեսակէն կը հաճիք օրիորդ, հարցուց, կրնա՞մ սերով բաճիա ներկայել։

—Ո՛հ չնորհակալ եմ մի՛ յոգնիք, ո՞ր կ'ուզէ ըլլայ, բայց քանի որ սերով կ'առաջարկէք, անկէ կ'առնեմ։

Պատկերահանը մէկ մ'ալ աղջկան ներկայեց, շարունակ առիթ փնտռելով անոր հետ մտերմանալու։ Ինչ բանի պիտի ծառայէր այս մտերմութիւն, չէր գիտէր երիտասարդը, մի՛նակ չատ գեղեցիկ կը գտնէր Օր. Կատարեանն եւ իբրեւ գեղարուեստաբէր, հաճոյք կ'զգար զայն դիտելէ ու կատարելապէս գեղեցիկ դիմագիծին մանրամասն զննութիւնն ընելէ։

Միջնորդին համար սակայն արժէք չունէին այս արարողութիւնները, ո՛չ տիկ. Կատարեանը աչքին կ'երեւանոր, ո՛չ ալ օրիորդին գեղեցկութիւնը, ընտանիքի բեռին տակ ճնշուած մարդը անձկութեամբ կ'սպասէր որ ինչպէ՞ս տուն մը հասնեցնէր անոնց եւ առատ միջնորդէնք մը խլէր, ուստի փութացուց հիւրերը, որոնք Վահէի ընկերացութեամբ հեռուեցան մարդուկին ու մտան դատարկ տուն մը ներս։

—Ո՛ւյ, ես աս գժոխքը չեմ կրնար նստիլ, գոչեց տիկինը, երբ մութ բակ մը ներս մտաւ, չէ՛, ձրի ալ տան նէ անանկ տուն չեմ կրնար նստիլ։

Օրիորդը ամչնալով մօրը աճապարանքէն,

—Կեցի՛ր տեսանք մայր, ըսաւ, կարելի է սենեակները լուսաւոր են։

—Բերայի տունները մութ կ'ըլլան ընդհանրապէս, յարեց Վահէ, ձեր կողմերու տուներուն նման լայնարձակ լուսաւոր տուներ դժուար է գտնել հոս։

—Իրաւ ես էֆէնտիս, առարկեց տիկինը, բայց ես սիրաը նեղ կնիկ մ'եմ, դերպ՞ս կ'ելլայ տանկ խոր վիրապ տուներու մէջ։

(Շարունակելի)